

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političsko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din., za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Schulverein — Südmark.

V roke mi je prišel letak »Mitteilungen des deutschen Schulvereines Südmark«, ki ga razpošilja bojno nemško društvo čez mejo, zlasti po Sloveniji. Interesanten je listič. Na čelu nosi slike petih šol, ki jih je postavilo društvo po Koroški, po onih slovenskih pokrajinah, kjer ne izkazuje ljudsko štetje iz l. 1894. nobenega Nemca in je bilo naše ljudstvo do zadnjih časov v svoji narodni zavesti odločno. Raznarodovanje se vrši po gori omenjenem društvu dosledno po načrtu dalje.

Letak je naslovljen »An alle Freunde der deutschen Schutzarbeit« (vsem prijateljem nemškega obrambnega dela). Zadnja stran ima nabiralno polo za darove v prid obrambnemu delu za nemštvo v in izven mej. Vse bina letaka opozarja na svečane prireditve nemške pevске zveze v l. 1928, ki so dokumentirala zavest nemške pripadnosti. (Pri tem misli namreč na ono prireditev nemških pevskih društev v Gradcu, kamor so romali tudi naši nemčurji, zlasti iz štajerskih mest. Razni motgotci, renegati so žrtvovali za to slavlje dokaj denarja. Poslali so svoje zastopnike, ponajveč svoje uslužbenice, četudi slovenske narodnosti. Znan je slučaj, ko je nesel trgovski sotrudenik bivše zagrizene nemške tvrdke s seboj (seveda zavito) zastavo bivšega nemškega pevškega društva. Tako so pomagali l. 1928. reševati nespokorneži nemštvo po naših pokrajinah. — Dalje opozarja letak na bodoče l. 1930., v katerem bo praznovala Schulverein-Südmark jubilejno leto 50letnice raznarodovalnega dela med Slovenci. Poziva vse k delu, zlasti je treba preprečiti urenjenje koridora med Češko in Jugoslavijo. Na Koroškem vidi gospoda nevarnost za nemštvo, »da verlangt die kleine von Laibach ununterbrochen aufgehetzte slowenische Minderheit immer ungestümer nach Rechten, die ihr nicht gewährt werden können, ohne den deutschen Charakter (aha!) des Landes zu gefährden« (ker zahteva mala slovenska manjšina neprestano po Ljubljani nahajalskano čimdalje bolj rogovilno pravice, ki se ji pa ne morejo dovoliti, če nečemo ogroziti nemški značaj dežele.) Za ta stavek smo Schulverein-Südmarki zelo hvaležni, ker prizna, da se gode Slovincem krivice, a obenem da je našega življa po Koroški še toliko, da bi dobila dežela slovenski značaj, če bi se zatiranim dala pravica.

V tem tonu letak nadaljuje ter poziva končno vse Nemce, da proslave 50letnico obstoja bojnega društva s tem, da postanejo njeni člani in darujejo, kar največ v ponemčevalne namene. Poziv velja zlasti tudi vsem Nemcem v nasledstvenih državah, ki so primorani živeti v sužnosti pod tujim hlapčevstvom. Kjer je vsaj 20 Nemcev (z odraslimi in otroci vred) naj ustanove podružnico nemštvu v pomoč.

Tako letak. Podpisan je predsednik dr. Gross in odbornik dr. Lindeck. Kaj pravi naša javnost k temu? Skoraj pozabljena je družba sv. Cirila in Metoda — in vendar je ona danes prav tako aktualna, kakor v dobi suženjstva. Res smo svobodni v svoji državi, ali ne vsi. Kje so naše meje?! Na osvobodjeni zemlji je še vse polno terjavice, ki je skrita pod pepelom in živi, zato skrbe taki in enaki letaki in druga propaganda naših neprijateljev, ki milo zdihujejo po izgubi svoje moči. Ali ni naše najsvetejše delo, da podpremo našo najstarejšo obrambeno družbo sv. Cirila in Metoda. Kje so ideali, kje je naša mladina? — Nastopili so časi sebičnega materializma in čudno ni, da peša naše obrambeno delo, saj imamo celo mnogo izobražencev, ki pravijo, da obrambeno delo ni več potrebno, da dobijo se celo taki, ki vprašujejo, če družba sv. Cirila in Metoda še obstoji. — Žalostna nam majka.

Fr. Skulj.

LISTEK.

Vtisi ekskurzije na Dunaju.

(Iz referata prof. Minke Skabernetove pri Društvu učiteljev v Ljubljani.)

(Konec.)

Učitelj je učencem razumen vodnik, ki jim ne vtepa mehničnega znanja, temveč jih navaja, da si iz lastnih sil v medsebojnem delu s součenci osvojijo to, kar je prej prejemal pasivno od učitelja. Učni postopek je prosti razredni pogovor. Učenci delujejo pri sestavljanju delovnih načrtov, pri ocenjevanju izdelkov in pri vzdrževanju reda. Učenci se zavedajo, da delajo zase in za svojo delovno zajednico. Smatrajo se dolžni sodelovati, ker lenoba, neiskrenost, netočnost škodujejo celi zajednici.

Bistvo dela teh zajednic niso nove metode, temveč radostno doživljanje in razvijanje v zajednici. V vsaki šoli imajo neke vrste razpored ur, »Stundentafel«, ki se ga učitelj ni primoran točno držati od ure do

Stanje šolstva v ljubljanski oblasti.

Iz poročila oblastnega šolskega nadzornika F. Lužarja na nadzorniški konferenci v Ljubljani, dne 15. in 16. maja 1929.

Zadnja konferenca nadzornikov je bila pred tremi leti, dne 9. septembra 1926. Takrat se je posebno uredila razdelitev učnih ur za posamezne kategorije šol. Današnja konferenca je bila potrebna, ker nam v zadnjih letih zelo manjka neka korporacija, kakor je bil prejšnji višji šolski svet, oziroma po srezih, sreski šolski svet, kjer so se razne zadeve kar vsak mesec zbornu obravnavale. Osnovno šolstvo sega globoko v plasti naroda, zato ga en sam človek po najboljši volji težko pregleda in pazi, da je zdrav.

Poleg dnevnega reda so prišli pri konferenci na vrsto vsi predlogi posameznih nadzornikov po abecednem redu srezov. Nekateri predlogi so bili združeni, ker so bili stavljeni od več strani. — Poročilo je bilo razdeljeno v dva dela. Prvi del navaja razne tekoče zadeve, drugi del pa obsega posebno navodilo učiteljem in nadzornikom.

Edinstven šolski zakon za celo državo pričakujemo že od prevrata dalje. Učne načrte so določevali finančni zakoni. Poslovanje v uradih je zaradi naših posebnih slovenskih razmer dokaj oteženo, ker moramo toliko reči predlagati ministrstvu, a je premnogo zadev, ki zahtevajo dostikrat hitre rešitve. Razne nastavitve novincev, razni krajijski dopusti in druge zadeve bi se lažje in hitreje namenu primerno doma uredile. Mnogo krajev, oziroma razredov, je bilo cele mesece brez učitelja, mnogo oseb pa brez posla, ker jih zaradi daljših formalnih postopkov ni bilo mogoče nastavit. En primer iz zadnjih dni. V kraju S. na Gorenjskem zdaj do novo šolo enorazrednico, učitelja nujno rabijo in prosijo zanj več mesecev. Župan je obljubil brezplačno hrano in stanovanje, učitelja imajo v bližini, ki je brez posla, a ga tudi zastoj ne morejo dobiti, da bi učil v stari šoli. Lastni delokrog prosvetnega oddelka je ravno glede nujnih potreb preveč utesnjen.

Za prihodnje šolsko leto smo razpisali že v decembru 256 učnih mest, da bi bilo ob glavnih počitnicah vse učiteljstvo na svojem mestu. Toda na podlagi ministrskega odloka je bilo vse to spomladi ukinjeno in prošnje vrnjene.

V začetku tega šolskega leta je prosvetni oddelk izdal okrožnico, da se temeljito revidirajo urniki in s tem delo posameznih učiteljev pravično razdeli. Za pospešitev šolske reforme so dobile vse šole naročilo, naj učiteljstvo na domačih konferencah predela Bergantovo knjigo »Elementarni razred«, I. del. S tem je dobilo učiteljstvo nujno priliko, da prouči delovno šolo. O njej živahno raz-

pravljajo učiteljska društva in pedagoška lista »Popotnik« in »Slovenski Učitelj«.

Politika, ki je prejšnja leta vzela učiteljem mnogo misli na šolo, je sedaj odstranjena. Delali smo z načelom, da se mora učiteljstvo vrniti šoli. Učiteljstvo dela za šolo izpite, za šolo je poklicano in plačano. Da bi vrnitev k šoli pospešili, smo stavili predloge za izboljšanje stanovanj. Nobena šola, nobena vzporednica se ne bo otvorila, kakor kdaj prej s pol pole papirja, da bi ne dobili prej garancijo za trajno učiteljevo stanovanje in hrano. Tiste luknje, tista kakajena podstrešja kot stanovanja, so v veliko škodo učiteljstvu in morajo čimprej izginiti. Nad vse hvalevredno je, da se je naš oblastni odbor, oziroma komisar krepko zavzel za dobre šolske zgradbe ter že dejansko izplačal v ta namen več milijonov dinarjev.

Posebno pozornost sem obračal točenemu poslovanju šolskih upraviteljev. Pri tem sem kmalu našel dva upravitelja, ki po več let nista nobenega spisa rešila. Oba sta bila zato premeščena in jima je odvzeto upraviteljstvo. Točnost upravitelja je podlaga za redne posle sreskega šolskega nadzornika. Kako naj nadzornik pripravi v določenem času statistične pole in druge spise, ako sam pravčasno ne dobi potrebnih podatkov? Prosvetni oddelk mora večkrat hitro in točno kaj poročati ministrstvu, a vse zadržuje včasih nekaj šol. Zato priporočam, da nadzorniki ob premetitvah, oziroma ob razrešitvah naročajo, da predloži upravitelj, ki se seli, potrdilo o redni izročitvi inventarja in uradnih spisov nasledniku ali komu drugemu na šoli. Med temi spisi morajo biti tudi beležke o statističnih podatkih. Nekaj je vedno lahko od prednika pripravljeno za naslednika, sicer pride naslednik ali naslednica in ne more sestaviti nobene statistike. Zato je moral neki upravitelj na naš odlok v red devati vse uradne spise predno je bil razrešen ter se je šele potem mogel preseliti. Vsak upravitelj mora vedno biti pripravljen, da bo moral hitro kaj poročati.

Vobče pa moram reči, da delajo vsi nadzorniki z veliko požrtvovalnostjo in izvršujejo točno svoje posle.

Iz statistike je razvidno, da je bilo dne 30. junija 1928 v ljubljanski oblasti javnih 445, zasebnih 9, skupaj 454 osnovnih šol. Otroških vrtec je bilo javnih 8 in zasebna 2. Vse šole so imele 1621 razredov, učilnic 1296. Učnih oseb je bilo moških 705, ženskih 1220, skupaj 1925. Šoloobveznih je bilo 35.182 dečkov, 34.441 deklic, skupaj 69.623 otrok. Šoloobiskujočih je bilo 32.561 dečkov, 32.135 deklic, skupaj 64.696 otrok.

Slavnostno zborovanje učiteljstva v Mariboru

o proslavi desetletnice obstoja slovenskega šolstva v Mariboru.

Dne 18. maja 1929 se je zbralo v Mariboru v veliki dvorani Narodnega doma okrog 500 učiteljstva iz mariborske oblasti, da proslavi desetletnico prevzema osnovne in meščanske šole v Mariboru in ob meji. Slavnost je priredilo učiteljsko društvo za mesto Maribor in okolico skupno z odsekom meščanskošolskega učiteljstva za mariborsko oblast. Na proslavo pa so prišla skoraj korporativno tudi učiteljska društva iz obeh mariborskih srezov s sedeži v Limbušu, Sv. Lenartu v Slov. goricah in Slovenski Bistrici, druga učiteljska društva pa so poslala svoje zastopnike.

Ob ¼ na 11. uro dopoldne je otvoril predsednik meščanskošolskega učiteljstva, ravnatelj deške meščanske šole v Mariboru Drago Humek slavnostno zborovanje s pozdravi na navzoče zastopnike državnih in

cerkvenih oblasti ter zastopnike kulturnih organizacij, ki imajo svoj sedež v Mariboru. Navzoči so bili: Veliki župan dr. Schaubach, prevzvišeni knezoškof dr. Andrej Karlin, mestni župan dr. Alojzij Juvan, zastopnik komandanta mesta polkovnik Stanojlovič, prosvetni šef dr. Fr. Kotnik, zastopnik oblastnega komisarja ravnatelj oblastnih uradov g. Gračner, oblastna šolska nadzornika dr. Pečovnik in Ferdo Bobič, sreska poglavarja dr. Ipavc in dr. Hacin, sreska nadzornika Tomažič in Koropec, organizator slovenskega meščanskega šolstva dr. Poljanec, dr. Kukovec, min. v pok., kot zastopnik Narodne odbrane, dr. Strmšek kot zastopnik Zgodovinskega društva CirilMetodove družnice in prof. društva, Stanko Detela kot zastopnik Jugoslovenske Matice in mnogo drugih odličnih oseb in prijateljev šole.

Posebno so takozvani »Begabtenklassen«, to so razredi izbranih nadarjenih otrok, ki prihajajo popoldne prostovoljno v šolo. Poučujejo jih v oddelkih odlični strokovnjaki o raznih tehnikah ročnega dela, v petju, risanju, fiziki, kemiji in računanju. Tako se vezbajo talenti in se jih podpira v njihovem stremljenju.

Pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah se vrši samo ob delavnikih od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Šolsko leto traja 10 mesecev, tedensko po 8 ur. Vse vajence veže šolska dolžnost od vstopa k mojstru do konca učne dobe.

Zobna klinika za otroke je institut posebne vrste. Vse dunajske otroke vseh starostnih dob ima v evidenci; otroke premožnejših staršev nadzoruje, otroke revnih staršev tudi oskrbuje in zdravi. Pregled zobovja vsakega otroka se vrši 2krat v letu.

V istem posloju je »Kinderübernahmestelle«, neko svojevrstno zavetišče otrok. Tu se sprejemajo otroci družin, katerim se je pripetila nesreča, n. pr. smrt ali samomor staršev, ali so prišli v zapor itd. V zavodu se obdrže otroci 4 tedne, nato se oddajo staršem nazaj ali v kak primeren zavod. Isti otroci pridejo pozneje za 2 meseca v otroško

Takoj uvodoma se je predsednik Drago Humek v vznešenih besedah spomnil Nj. Vel. kralja Aleksandra ter prečital brzojavko hvaležnosti in vdanosti, ki jo je poslal slavnostni zbor Nj. Veličanstvu. Prav tako je bila poslana brzojavka tudi prosvetnemu ministru dr. Boži Maksimoviču.

Kot prvi je čestital učiteljstvu ob svečanem jubileju veliki župan dr. Schaubach ter poudarjal, da zasluži delo učiteljstva, ki je velikega pomena za vso oblast in državo, vso čast in priznanje. Mestni župan dr. Juvan ve v svojem govoru ceniti veliki pomen skupnega dela učiteljstva in zavednega mariborskega meščanstva za mesto Maribor, dr. Strmšek pa opozarja na važno delo Zgodovinskega društva v Mariboru v zadnjih 25 letih in CirilMetodove družbe, ki sta za mogli zlasti s pomočjo učiteljstva skrbeti za narodni razvoj našega ljudstva ob meji že v predvojni in tudi v povojni dobi.

Pismene pozdrave so poslali slavnostnemu zboru še, naš general Maister (pozdrav je v celoti priobčen na drugem mestu, po možnosti škof dr. A. Tomažič in stolni župnik Moravec.

V globoko zasnovanem govoru je nato slavnostni govornik tov. Anton Hren očrtal pomen tega slavlja in važnost delovanja slovenskega učiteljstva v Mariboru in ob meji za šolstvo, prosveto, državo in stanovsko organizacijo.

O križevem potu pred in medvojnega zavednega slovenskega učiteljstva v teh obmejnih krajih je spregovorila tov. Godčeva iz Limbuša.

Ko so pozdravili zborovanje še zastopniki raznih učiteljskih društev, je ob 12. uri zaključil predsednik Drago Humek to pri srčno slavnost.

Ob 1. uri je bil še skupni obed v grajski kleti.

Popoldne je bil sestanek učiteljstva v Pobrežju, ki se ga je udeležilo lepo število tovarišev in tovarišic.

Splošne vesti.

Iz poverjeništva UJU.

—pov. Glavni savez državnih uradnikov in uslužbencev v Beogradu je vzel na znanje zahteve našega poverjeništva v pogledu revizije uradniškega zakona. Skrbeti hoče, da se bodo te zahteve ob priliki revizije čin. zakona uvaževale.

—pov. Prevedba kronskih upokoencev. Glede prevedbe se je poverjeništvo večkrat obrnilo na Zvezo državnih nameščencev za Slovenijo. Ta nam je poslala sedaj nastopno obvestilo glavnega saveza:

»Uspeli smo, da izdejstvujemo načelno tolmačenje uredbe o prevedbi kronskih penzij na dinarske s strani ministrstva financ, kar se tiče penzij učiteljskih vdov in sirot. To tolmačenje je povoljno za interese. Obzljajemo le, da si glavna kontrola ni pri svojila to tolmačenje kot merodajno, pač pa se je pritožila proti vsem rešenjem na državni svet. Podvzeli smo potrebne korake, da se v državnem svetu zadeva ne zavleče in na dejamo se, da se hoče tam to vprašanje do končno rešiti.«

—pov. Važna določba za kronske upokoence. Na vlogo Pov. UJU — Ljubljana in interencijo glavnega saveza drž. nam. je izdal finančni minister odlok, da se za člen 6. uredbe o prevedbi državnih upokoencev s kronskih na dinarske pokojnine doda nov člen 6. a, ki se glasi:

Ako bi pri uporabi te uredbe kak upokojenec prejel manj na račun pokojnine in osebne draginske doklade, kakor je prejel mal pred prevedbo kronskih pokojnin na dinarske, ima pravico do razlike teh prejemkov. Odločitev o pravici do te razlike bo izrekla generalna direkcija državnega računovodstva in proračuna.

zavetišče »Wilhelminenberg«, da prežive nekaj časa svojega življenja v lepi okolici. Zavetišče je bivši grad Habsburžanov.

Da je dunajska občina omilila stanovanjsko bedo dunajskega prebivalstva, je zgradila skoro v vsakem okraju veličanske komplekse stanovanjskih hiš. Tudi ima v programu gradnjo majhnih hišic za delavške rodbine.

V vseh delih dunajske občine se izraža globok socialen čut in želja, vzgojiti zdravo prihodnje pokolenje.

Izredna prijaznost in tovariška ljubeznjivost in naklonjenost vseh dunajskih voditeljev naše ekskurzije nas je nad vse presenetila. Lepi teden na Dunaju nam bo ostal v trajnem spominu.

Hvaležni se tudi spominjamo mariborske Pedagoške centrale in voditelja ekskurzije g. Vranca in priporočamo vsem, naj se pridružijo tej prekornisti pedagoški ustanovi, da bi se njena stremljenja razširila po vsej Sloveniji in vsej državi.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

—pov. Všetjetje službenih let učiteljem iz Primorja. Na zadnji naš dopis nam je poslal Zveza državnih nameščencev za Slovenijo nastopni odgovor: V zvezi z Vašim pismom števil. 138 z dne 4. februarja 1929. Z vašo htevo, obrazloženo v gornjem Vašem pismu in v predstavi poverjenstva UJU v Ljubljani v pogledu priznanja službenih let učiteljem iz Primorske, popolnoma soglašamo. To zahtevo imamo kot prvo v evidenci, ki jo hočemo predložiti na pristojnem mestu ob priliki revizije uradniškega zakona. V pogledu zadovoljive rešitve te zahteve računamo, da bomo mogli skupno delovati tudi s centralnim odborom UJU.

—pov. Študijsko potovanje na Dunaj. Iz vršni odbor UJU v Beogradu je izbral od prijavljenih kandidatov iz Slovenije sledeče: Ernest Vranc iz Studencev, Anton Mervič iz Ribnice na Dolenjskem, Rudolf Horvat iz Škofje Loke, Milena Sušnikova iz Novega mesta, Rudolf Predan iz Rogaške Slatine, Drago Vončina iz Dolenje vasi in Albert Zerkjav od Sv. Duha na Stari gori. Zbirališče vseh udeležencev je 31. maja t. l. ob 15-30 na postaji v Maribru. Potni list si mora vsak sam preskrbeti.

SEJA ŠIRJEGA SOSVETA NA ZIDANEM MOSTU.

Od več tovarišev smo prejeli opozorilo, da so zvezi z Zidanim mostom neprikladne. Nasvetovali so drug kraj. Vodstvo poverjenstva je o tem razmišljalo in zaključilo, da ni mogoče vsem ustreči, pa naj bo seja kjerkoli. Edino, kar moremo storiti, je to, da začnemo točno ob 8. uri, smo kratki in jedrnat v svojih izjavah, tako, da končamo že ob 14. uri. Udeleženci iz oddaljenih krajev se odpeljejo proti Mariboru ob 14-04, v Ljubljano pa z brzovlakom ob 16-12 ali s potniškim ob 16-29.

— Proti projektu zakona o narodnih šolah. Slovenski list poroča: Beograd, 20. maja. (Tel. Slov.) Tisoč slovenskih občin je poslalo spomenico na Nj. Vel. kralja in na prosvetno ministrstvo. V njej se izražajo zoper kulturnobojne tendence novega šolskega zakona. Zlasti gre za verouk na ljudskih in srednjih šolah, za zasebne šole, za financiranje veroučiteljev, za katehetska mesta in cerkvene zastopnike v šolskih korporacijah. Spomenica je naslovljena na Nj. Vel. kralja in obsega osem točk, v katerih slovenski narod, zastopan po tisoč občinah, precizira svoje stališče glede vere in morale ter ljudskošolskega oziroma srednješolskega poka.

— Pismo generala Maistra slovenskemu učiteljskemu ob naši severni meji na dan proslave desetletnice slovenskega šolstva v Mariboru. »Pridružujem se Vašemu veselju slavlju s polnim srcem, to tembolj, ker je bilo moje narodno delo vedno v tesni zvezi z Vašim. Kadar se spominjam prevrata in naših bojov za Maribor in severno mejo, zagledam na vseh naših važnejših postojankah tudi slovenskega učitelja. Poveljnik prve moje čete v Mariboru je bil učitelj. In kdo je bil med razoroževalci »zelene garde«? Slovenski učitelj. Kdo se je tolkel za Radgona, kdo za Špilje, za Lučane in Soboto — kdo za Dravograd in Labudsko dolino? In kdo je bil med vodniki apostolov in boriteljev ob plebiscitu na Koroškem? Povsod slovenski učitelj! Vaša takratna dejanja so bila močna in odločna, ker ste vedeli, kaj hočete in kam morate. Zato se Vam kot svojim sobojevnikom in tovarišem zahvaljujem na ta slavnostni dan za veliko pomoč ob prevratu, obenem pa Vas prosim, da ostanete tudi nadalje ob naši severni meji neustrašni in neupogljivi klicarji in zaščitniki narodne zavesti v slavo našega jezika, naše lepe domovine in našega presvetlega kralja. Bog Vam daj moč za to! Pozdravljeni! — Maribor, 18. V. 1929. — Gen. Maister.«

— Izplačilo razlik in potnišne uslužbenecem prosvetnega ministrstva. Generalna direkcija državnega računovodstva je otvorila kredit za izplačilo razlik in prejemkov (povišanja osnovne in položajne plače in potnišne) uslužbenecem prosvetnega ministrstva, in sicer za dobo od 1. maja 1924 do 31. marca

DR. P. STRMŠEK:

† Fr. Brinar v krogu svoje rodbine.

Kdor je imel sam zlato mladost ob skrbni očetovi roki in na ljubečem materinem srcu, ta bo vedel, kaj se pravi: srečna rodbina! Saj danes so srečne rodbine tako redke: ali se očeta boji vsa rodbina ali pa se oče in mati za svoje otroke malo, vse premalo brigata. Tako je pač dandanes. In ravno v učiteljskih rodbinah, se mi zdi, se najde še največ srečnih rodbin. Tam so odprte oči za vse malenkosti drobnega mladostnega življenja, tam je doma skromnost in zadovoljnost, tam je še doma sreča.

In pri Brinarjevih v Gotovljah je bilo toliko sreče! Če se spominjam na leta pred svetovno vojno, ko sem bil, oh tolikokrat, v krogu te rodbine, se mi milo stori, saj danes je ni več... Gospa Tilka je umrla tik po prevratu in njega smo položili pred tedni v grob. Počivata ob farni cerkvi v Gotovljah, počivata v skupnem grobu poleg hčerke Vide, dvoje zlatih src se greje ob ljubezni nežnega svojega otročka.

Menda nikdar ni bilo čuti v tej rodbini žal besede, saj menda niti žal misel ni našla tja svoje poti. Sama ljubezen je družila vso rodbino od zore do mraka in naprej do belega dne. V ljubezni so rasli otročki, rasli in odrasčali, v ljubezni jim trga srce materina in očetova smrt...

ZVEČER za namakanje

ZJUTRAJ za izkuhavanje

pa je pranje gotovo!

1927. Ta kredit se bo kril iz monopolskega posojila. Razlike v prejemkih znašajo največ 5000 Din.

— Revizija uradniškega zakona. Kakor poroča »Pravda«, bo vlada takoj po izvršeni reorganizaciji ministrstev pristopila k reviziji uradniškega zakona. Že pri sestavi svojega delovnega programa sprejetega na seji ministrskega sveta na dvoru pod predsedstvom kralja, se je vlada odločila, da čimprej izvede revizijo uradniškega zakona. Delo na reviziji tega zakona se bo pričelo, čim bo docela izveden zakon o vrhovni državni upravi, to je, čim bodo uredbe o organizaciji posameznih ministrstev podpisane in uveljavljene. Revizija uradniškega zakona bo obsegala v prvi vrsti ureditev uradniškega vprašanja v skladu z novo organizacijo ministrstev. Uradniški problem pa že sedaj proučuje ministrstvo pravde. Načelnik ministrstva pravde Vasa Petrovič je dobil nalogo, da prouči celokupno uradniško vprašanje in zbere materialja za revizijo uradniškega zakona. V glavnem se sedaj proučuje posledice nove organizacije ministrstev. Ko bo rešen glavni problem uradniškega vprašanja, to je sistemizacija mest, bo prišlo na vrsto vprašanje uradniških prejemkov in vprašanje revizije vseh državnih upokojencev. Vodilno načelo pri reviziji uradniškega zakona bo, da mora biti na vsakem mestu kvalificirana moč, ki bo tudi delu in odgovornosti primerno plačana.

— Učiteljski dom v Zagrebu. Že v eni prejšnjih števil smo poročali, da je prešel Učiteljski dom v Zagrebu in s tem tudi vsa imovina Saveza hrv. učiteljskih društev v last pov. UJU v Zagrebu. O priliki prevzemanja te imovine je izdalo to poverjenstvo posebno izjavo, ki v njej poudarja, da ne namerava uporabiti te učiteljske institucije samo v korist svojega dosedanjega članstva, nego prepusti Učiteljski dom namenu, ki so mu ga določili ustanovitelji, t. j. za stanovsko in prosvetno uporabo in napredek celokupnega učiteljskega Hrvaške in Slavonije. V ta namen se bo ustanovil tudi posebni odbor, v katerem bodo zastopani člani poverjenstva Zagreb in tudi ostalo učiteljsko Hrvaške in Slavonije. — Tej izjavi je dodan še apel na vse hrvaško učiteljsko, da deluje za napredek teh svojih ustanov. — S tem je končoveljavno rešena dolgoletna pravda glede lastništva Učit. doma v Zagrebu in bo ta po dolgem presledku zopet služil svojemu namenu.

— Zidanje Jugoslovenskog Dačkog Doma v Beogradu. Pripravljala dela za zidanje tega doma so se že začela in bo ta teden že svečano posvečenje temelja.

— Izlet na Poljsko — Poznanj. Kdor se ga želi udeležiti, naj javi to poverjenstvu UJU v Ljubljani. Potovanje bo trajalo 21 dni. Obisk vseh večjih krajev. Popust na vožnji 66%. Stroški 2—3000 Din. Izletnike bo vodil dr. Jakob Kolodwy, uradnik poljskega konzulata v Zagrebu.

— Priznanje službenih let učiteljem iz Primorja. Na predstavo ljubljanskega poverjenstva UJU je Glavni čin. savez po posredovanju zveze pokrenil akcijo, da se vprašanje priznavanja službenih let, katera so

naši slovenski in hrvaški učitelji na Gorškem, v Trstu in v Istri odslužili za časa italijanske vladavine v teh krajih, čimprej reši. Doslej se namreč službena leta po prevratu odslužena v italijanski službi, tem učiteljem, ki so bili kasneje sprejeti v našo državno službo, niso priznavala. Upati je, da bo tudi to vprašanje čimprej zadovoljivo rešeno.

(»Naš Glas«.)

— Nagrada zapisnikarjem krajevnih šolskih odborov na enorazrednicah v mariborski oblasti. Učiteljsko društvo za okraj slovenjegraдец je glasom soglasnega sklepa prilikom zborovanja dne 10. aprila 1929 sklenilo prositi Oblastni šolski odbor mariborske oblasti v Mariboru, da izenači svoje tolmačenje glede nagrade tajnikom krajnih šolskih odborov na enorazrednicah s tolmačenjem, kakor je v ljubljanski oblasti, tako da pripada tajnikom upraviteljem na šolah z 1 do 100 otrok 50 Din mesečno, pri nad 100 otrocih pa mesečno 70 Din. Nadalje je gor. dr. podpisalo sklep z naslednjimi razlogi: 1. Delo tajnika v mariborski oblasti je isto kakor v ljubljanski — isto delo isto plačilo. 2. Delo upravitelja na enorazrednici je lahko večje kot upravitelja na dvorazrednici, ker se morajo le-ti pripraviti na pouk za 4 različne oddelke, dočim imajo na dvorazrednici le 2 različni stopnji v enem razredu. Drugič je tudi admin. delo lahko večje. Saj obstojajo enorazrednice z nad 90 otroci, dočim so možne dvorazrednice s 60 do 70 otroci. 3. Razmere v krajih z enorazrednicami so običajno manj povoljne kakor v krajih z večrazrednicami in so učitelji v takih krajih že itak v slabšem položaju. Ker tudi ni drugih dejanskih vzrokov, ki bi upravičevali omalovaževati delo na enorazrednici, naj se enorazrednice ne zapostavljajo, ko govorijo vse okolščine v njihov prid in jih ne loči drugo, kot težavnejše delo in beseda »enorazrednica« od drugih šol. 4. Res je sicer, da prizna uredba izrecno upraviteljem tajnikom na dvo- in večrazrednicah nagrado, a če si je smatral Oblastni šolski odbor ljubljanske oblasti kompetentnega, da tolmači to določbo, kakor jo je, tedaj ni dvoma, da pripada ista kompetenca tudi Oblastnemu šolskemu odboru mariborske oblasti. — Oblastni šolski odbor v Mariboru je o gorenji prošnji razpravljal v seji dne 25. apr. 1929, in prišel do zaključka, da se krajni šolski odbori ne morejo siliti, da stavijo v ta namen kako postavko v šolske proračune, ker za to v uredbi o kraj. in obl. šol. odb. z dne 2. maja 1927, »Ur. list« št. 55/222 iz l. 1927., ni podlage.

— Maturantnim ljubljanskega državnega učiteljskega iz leta 1914. 15letnico naše mature praznujemo 3. avgusta v Ljubljani. Podrobneje v okrožnici koncem junija. Na svidenju!

— Tov. kmet. nad. tečaja — Maribor. Ne pozabite na poučni izlet dne 2. junija na semenogojisko postajo Beltince in v Rakičan. Na svidenje ob 7. uri 30 min v Ormožu.

Veniger...

— Načrt srednješolskega zakona. »Slovenec« poroča: Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je komisija za izdelavo srednješolskega zakona, kakor smo javili, končala delo in izročila načrt Polovini, pomočniku mini-

stra. G. Polovina bo pregledal načrt in bo eventualne opombe z zakonom vred izročil ministru, ki ga bo v teku prihodnjega tedna predložil VZS rednim potom. Preden bo to storil, namerava minister zaslišati pristojne cerkvene činitelje. Nadalje smo izvedeli, da je sedaj določeno, da se bo verouk poučeval v vseh razredih po dve uri na teden, v osmem razredu pa samo po eno uro. Veroučitelji bodo nameščeni samo na tistih gimnazijah, kjer bo tedensko število ur verouka doseglo predpisani minimum tedenskih ur za profesorje. Kjer tega števila ur ne bo, se bodo postavili le honorarni veroučitelji. (Minimum tedenskih ur je za vsakega profesorja določen na 14—16 ur, in sicer za profesorje do 10 službenih let 16, nad 10 službenih let 14 ur. Zasebne gimnazije se bodo dovoljevale, ako jih bo po predpisih zahtevala kvalificirana oseba in ako se bodo dala jamstva, da se bodo predpisi tega šolskega zakona izvajali v popolnem obsegu. Srednje šole, ki imajo značaj zasebnih verskih šol, se ne bodo dovoljevale. Gori navedeno kvalifikacijo oseb je po neki interpretaciji razumeti tako, da ne morejo dobiti dovoljenja zavodi, kot je n. pr. Vidovičev zavod v Sarajevu. Za obstoječe gimnazije, ki nimajo verskega značaja, bi morali po tej interpretaciji zaprositi srednješolski profesorji, da tam lahko otvorijo zasebno gimnazijo. Obenem bi morali dati jamstvo, da se bodo določila srednješolskega zakona popolnoma izvajala. Kvalificirana oseba, ki sme zaprositi za zasebno srednjo šolo, bo torej učna moč, ki na teh zavodih poučuje. Razredi morajo imeti najmanj 15 dijakov. Tisti razredi, ki nimajo petnajst dijakov, se bodo zaprli.

— Naša šolska mladina na počitnicah na Češkoslovaškem. Glavni odbor Podmladka Rdečega križa v Beogradu se pogaja s Podmladkom češkoslovaškega Rdečega križa glede izmenjave članov v počitniških kolonijah. Naši člani bi šli v planinska okrevališča češkoslovaškega Podmladka, češkoslovaški bi pa preživeli počitnice v našem Primorju. Po počitnicah bi naša šolska mladina potovala po Češkoslovaški kot gost češkoslovaškega Podmladka. Šole, katerih člani Podmladka Rdečega križa v starosti od 12 do 14 let bi želeli preživeti počitnice na Češkoslovaškem, naj se obrnejo v svrhu informacij na glavni odbor Podmladka Rdečega križa v Beogradu, Simina ulica št. 21.

— Učiteljski tečaj za ručni rad v Zagrebu. Naproseni smo za objavo: Ovih šolskih praznika održat će se 5. ferizalni tečaj za učitelje i učiteljice iz cijele države, u kojem će se po principima moderne radne nastave prikazati teorijski i praktično vrijenost ručnog rada u obučavanju. Tečaj počinje 17. jula, a svršava 24. augusta. U tečaj će se primiti 40 učitelja(ica) osnovnih građanskih i srednjih škola. Stanovanje je besplatno. Za opskrbu objed i večeru se plaća 450 Din mjesečno. Za praktičan pokusni rad u školi, pobornut će se ovaj Oblastni odbor, da se dobije 20 učenika osnovne škole, koji će u prvom tjednu služiti, kao vježbaona polaznicima tečaja. Osim teorijske pedagogike i praktičnih pokusnih predavanja, preduzeti će se nešto iz školske higijene, te uputa u radu organizacije.

... A Tonček je preko vsega, že dobi od Miklavža vojaško sabljico in kar je še treba... Pride Božič in Velika noč in dečko do- rašča do šole, ta knjiga ga spremlja ob vsakem koraku...

Novo poglavje nosi naslov: Vida. Sprejeta z isto ljubeznijo, spremljana od ostrega očetovega očesa in njegovega zanesljivega peresa tja do njenega tretjega leta. Kar naenkrat zaseka v živo strašen vzlik očeta pisca: »Bog, kaj si storil! Zdaj pride strašno poglavje. Naše Vide, deček našega lepega, zdravega, čvrstega, živahnega, šegavega, ljubljene, povsod občudovanega srčka ni več! Teh ljubeznivih oči, tega smehljajočega belega in rdečega obrazka našega zdravega angelčka — ni, ni več! In sedaj vse po drobnosti strašne njene bolezni, otrpnenje tilnika, z vsemi skrbmi in rahlimi upi, do groznega udarca, ko je ugasnilo to mlado in rahlo življenje, ko ji je »ob 4. uri zjutraj za hip stisnilo očke, zategnilo ličica in bila je — angelček... Nikoli mi ne izgine izpred oči oni trenutek, ko je dete z glavico na moji roki slone na vek zatisnilo svoje lepe oči.« In prišli so prijatelji in znanci ter skušali tolažiti razglašeno očetovo srce. Tudi teh ni pozabil verni pisec.

V nadomestilo za Vido je prišla kmalu Tilka. Rojena je bila ravno mesec dni po Vidini smrti. Ves strah in vso žalost je morala z materjo prestopiti se predno je prišla na svet. A zato je bila dvakrat ljubljena, ko je vstopila v rodbinski krog. Za Vido še

mamica vedno plaka in takrat mora to občutiti mala Tilka, kajti Bog ne daj, da bi okusila mleko žalujoče matere. Stric imenuje malo punčko pač »flajšterček« za Vidino smrt, a oče ji zapiše v knjigo: »Samo par vrstic Ti še posodim, ljuba Tilka. Oprosti, ne morem več... Naj Ti pa Tonček še kaj pove, kako si živela, ko si bila še majhen »keberček«, če ni že vsega pozabil. Na meni leži strašna peza usode. Osivel sem... Skrbí... Moje misli so pri mami, pri Vidi... Vse mine... Naše življenje je kakor senca in ne pomudimo se dolgo...«

In zadnje poglavje je posvečeno Franceljčku! »Zdaj pa še par vrstic! Mamica se Te je že dolgo veselila, predno si prišel na svet... Nekateri ženice Ti prorokujejo srečo, ker si v nedeljo prišel na svet... Jezik se Ti nekoliko drugače razvija kakor bratcu in sestricama.« »Ker si se naučil sam brati in računati, si sedel kar naenkrat med šolarji in zaključil z njimi prvo šolsko leto.«

Ker si našo hišo Ti osrečil, se suče vse naše življenje okoli Tebe. Strašni udarec usode o polnoči, dne 20. sept. 1919., ki je ubil Tvojeja ateka ter ranil brata in sestrice, je šel mimo Tvoje brezskrbne dušice. Blagor Ti! Naj Te Bog ne zapusti!

Tako zaključuje Brinar svojo rodbinsko kroniko. In res, od kar mu je umrla blaga ženka leta 1919., se zdi, da so mu bile vse misli pri njej in zato je še pred 10letnico njene smrti pohitel za njo. Mir njunima dušama!

cije podmlatka Društva Crvenoga Krsta. U praktičnom radu proči će se gradivo iz kar-
tonaže s uvezom knjiga, modelovanja, rada
u drvu i pletarstva. Za material in poslu-
gu uplaćuje svaki nastavnik, koji polazi tečaj
Din 400 u jednom ili dva obroka. Prvi obrok
šalje se sa molbom, a drugi se plaća najkas-
nije 10. jula. Molbe za prijem u tečaj šalju
se potpisano Oblasnom Odboru, koji će
čim primi bar polovinu upisne takse izve-
stiti molitelja(icu) o primitku u tečaj. Molbe
se ne bilježu. Za trajanje tečaja pregledati
će učesnici tečaja sve kulturne ustanove
(muzeje, universitetsku biblioteku, kazalište
itd.), i trgovačka i industrijska poduzeća, na-
ročito koja stoje u vezi sa školom, te bližu
a eventualno i dalju zagrebačku okolicu.
Predmeti izradjeni u tečaju svojina su onih,
koji ih izrade. O svršenom tečaju izdaje se
od vodstva tečaja i ovog Oblasnog Odbora
uvjerenje, koje važi kao dokument kod
vlasti. — Oblasni Odbor Podmlatka Društva
Crvenoga Krža, Zagreb, Mirogojska c. 6.

— Dr. St. Bevk: Zdravilne rastline v
besedi in podobi z navodilom, kako se nabi-
rajo in suše, Str. 80, cena 6 Din. — Oblastni
odbor Podmlatka Rdečega križa v Ljubljani
je izdal drugi zvezek svoje knjižnice, ki ob-
sega zgornje delce odličnega našega botani-
ka. Ker je Slovenija jako bogata zdravilnih
zelišč in bi njih nabiranje lahko tvorila zna-
ten vir dohodkov zlasti revnih slojev, smo
tako delce že dolgo nujno potrebovali. Se-
daj ga imamo. Obsega popis in slike 44 naj-
važnejših zdravilnih rastlin, ki rastejo pri
nas v večjih množinah, dalje strokovnjska
navodila glede njih nabiranja, sušenja in
prodajanja ter končno jako priročen kole-
darček za nabiranje. Ker je knjižica pisana
v izredno prijetni, domači besedi in cena
jako nizka, smo prepričani, da bo prišla v
slednji slovensko vas, zlasti pa v roke mla-
dini. Dobi se po vseh knjižarnah in na vseh
pri PRK organiziranih šolah.

— Krajevni šolski odbori, uradovanje.
Navodila za uradovanje krajevnih šolskih
odborov, ki so v veljavi v mariborski obla-
sti že od novembra 1927 so po sklepu oblas-
nega šolskega odbora v Ljubljani veljavna
od 14. aprila t. l. tudi za ljubljansko oblast.
Navodila prinašamo v celoti: Oblastni šol-
ski odbor mariborske oblasti je doznal, da
predsedniki krajevnih šolskih odborov po-
nekoč ovirajo redno in točno poslovanje
omenjenih odborov s tem, da sprejemajo in
odpirajo pošto in je ne oddajajo pravočasno
zapisnikarju, da bi le-ta mogel vložke kro-
nologično vnesti v vložni zapisnik. Da se
temu nedostatku odpornosti ter pojasnijo
nekateri druge sporne zadeve glede delo-
kroga predsednika in zapisnikarja krajevne-
ga šolskega odbora, odreja oblastni šolski
odbor v smislu sklepa z dne 25. novembra
1927: Ker se po členu 11. uredbe o krajevnih
in oblastnih šolskih odborih uradni spisi
hranijo v šolskem poslopiju, kjer se vrše
seje, se pošta krajevnega šolskega odbora
dostavlja v šolsko poslopje. Zapisnikar kra-
jevnega šolskega odbora sprejema in odpira
pošto ter jo predloži predsedniku, ki mora
v ta namen vsaj enkrat v tednu priti v šol-
sko pisarno, oziroma v pisarno krajevnega
šolskega odbora. Ako je zadeva nujna, ob-
vesti zapisnikar o tem predsednika takoj.
Predsednik pregleda pošto ter ukrene po-
trebno. Pošta, naslovljena na predsednika
krajevnega šolskega odbora, odpira pred-
sednik sam. O vseh zadevah, ki spadajo po
čl. 7. citirane uredbe v delokrog krajevnega
šolskega odbora, razpravlja in sklepa odbor
zborni. — V zadevah, ki so tako nujne, da
se ne more čakati do prihodnje redne seje
in se tudi ne more sklicati izredne seje, sme
predsednik iz zapisnikarjem, ki službeno
predstavlja krajevni šolski odbor, ukrepati
sam, mora pa si za to najkasneje v prihodnji
seji izposlovati odobritev šolskega odbora.
— Zapisnikar se ima glede svojega delokro-
ga ravnati po določilih čl. 11. uredbe tako,
da izdeluje poročila in vloge ter vodi vse
dopisovanje sporazumno s predsednikom, ki
je za pravilno uradovanje krajevnega šol-
skega odbora z zapisnikarjem solidarno od-
govoren. V slučaju, da v taki zadevi ne pride
med predsednikom in zapisnikarjem do spo-
razuma, se o tem zborni razpravlja in skle-
pa v prihodnji seji. Zlasti je tudi zapisnikar-
jeva dolžnost, da točno vodi vložni zapisnik,
kar se mu naj omogoči baš s tem, da se po-
šta krajevnega šolskega odbora dostavlja v
šolsko poslopje. — Ker se po čl. 1. uredbe o
krajevnih in oblastnih šolskih odborih hrani
v šolskem poslopiju tudi ves inventar, naj
se tudi uradni pečat hrani v šolskem po-
slopiju in spravlja pri zapisnikarju krajev-
nega šolskega odbora, ki je za pravilno rabo
in varno spravljanje uradnega pečata odgo-
voren.

— Uslužbeni list vpis odsotnosti do 3
dni. Prosvetni inspektor ljubljanske oblasti
je izdal sledečo važno okrožnico: Ker mi po-
šiljajo v zadnjem času neposredni starešine
poročila tudi o enodnevnem odsotnosti za
zabeležbo v Uslužbeni list, opozarjam s
tem na točko 27. razpisa ministrstva pravde
št. 72.069 z dne 11. novembra 1925, »Uradni
list« št. 358/107 z dne 30. novembra 1925, ki
določa, da se vpisujejo v Uslužbeni list
rubrika XVIII. — samo ona odsotstva —
bolovanja daljša od 3 (treh) dni, Manjša od-
sotstva se vpisujejo v knjigo odsotstva, ki
jo vodi starešina.

— Nabava nujnih zadev na osnovnih
šolah. Oblastni šolski odbor v Ljubljani je
izdal naslednje okrožnico: Po pritrditvi ve-
likega župana ljubljanske oblasti v dopisu
P. št. 2006 od 7. marca 1929 in v sporazumu
s komisarjem oblastne samouprave ljubljans-
ke glasom dopisa št. 6348 od 2. marca 1929
odloča oblastni šolski odbor na osnovi za-
devnih zakonitih določb čl. 21. in 26. uredbe

O. N. br. 28.038 od 2. maja 1927, »Uradni
list« 222/55 iz 1. 1927, glede nabav nujnih za-
dev na osnovnih šolah nastopno: Ni pomi-
sleka proti predlogu Pov. UJU — Ljubljana,
po katerem naj bi dobivali šolski upravitelji
stalno denarno zalogo do največ 10% od
skupne vsote odobrenih stvarnih šolskih po-
trebščin iz prispevkov, ki jih izplačujejo ob-
čine krajevnim šolskim odborom. Denarne
zaloge šolskim upraviteljem bi se seveda iz-
plačevale iz šolske, ne iz občinske blagajne.
Za potrebno pa smatram, da sklenejo izpla-
čevanje krajevni šolski odbori, ki jim naj
polagajo šolski upravitelji mesečne obračun-
ne. Obsebi umljivo je, da se sme porabljeni
denarna zaloga le za odobrene postavke in
za nabavo stvari, ki so nujne in neodložljive,
med katere pa n. pr. nabave za šolske in
učiteljske knjižnice vsekako ne spadajo. V
ta namen se smejo nabavljati sploh le knjige
in strokovni listi, ki so oblastveno določeni
in za katere je postavka odobrena po prora-
čunu. 2. Ako sklene krajevni šolski odbor,
se smeta pooblastiti predsednik in blagajnik
bodisi vsak zase ali pa skupno oba, da smeta
izvrševati gotove nabave — seveda zopet le
v okviru odobrenega proračuna — do go-
tovo vsote, morda 100 do 200 Din. Vse take
nujne nabave in izplačane vsote mora pa
naknadno odobriti krajevni šolski odbor.
3. Glede pomislekov nekega sreskega pogla-
varja pa oblastni šolski odbor ne uvideva,
zakaj bi ne bil pri komisijonelnih ogledih šol
navzočen še poseben zastopnik občine —
ne glede na to, da je občina itak zastopana
v krajevnih šolskih odborih po svojih izvo-
ljenih zastopnikih. Navzočnost posebnega
občinskega zastopnika smatra oblastni šol-
ski odbor za tembolj opravičeno, ker mora
krajevna občina kriti vse šolske potrebščine.

— Zahteve učiteljev telovadbe v naši
državi. Dne 28. in 29. aprila je bila skupščina
telovadnih učiteljev v Beogradu, ki je spre-
jela sledeče zahteve: 1. strokovnega refe-
renta šolnika v ministrstvu prosvete; 2. na
vseh šolah naj bodo nastavljeni samo stro-
kovno kvalificirani učitelji telovadbe, v
istem smislu naj se izpremeni tudi pravilnik
za izpite; 3. v vseh šolah naj se vrši telesna
vzgoja po gotovih načrtih, in sicer 2 do 3
ure tedensko; 4. ministristvo prosvete naj
sezone anketo, ki bo podrobno določila smer
in način šolske telesne vzgoje; 5. na filozof-
ski fakulteti ene univerze naj se osnuje tri-
letni tečaj za izobrazbo telovadnih učiteljev,
ta tečaj naj bo predhodna šola za visoko šolo
za telovadno vzgojo, kakor jih imajo druge
kulturne države; 6. materijelno stanje naj
se uredi tako, da bodo znašali službeni pre-
jemki telovadnih učiteljev 75—80 odstotkov
od onih za profesorje srednjih šol, službena
doba pa bodi 30 let.

— Zopetno zvišanje stanarine. Najem-
nina se poviša po novem stanovanjskem za-
konu za 10 odstotkov. Tozadevno določa
čl. 4.: Za stanovanja iz čl. 2. tega zakona, ki
ostanejo pod omejitvijo, se bo plačevala do-
sedanja najemnina (po zakonu o izpreme-
bah in dopolnitvah v zakonih o stanovanjih
od 30. aprila 1928), povečana za 10 odstotkov,
ako ni drugače dogovorjeno. V najemninu
se ne vštejejo takse za vodo, smetišče, čiš-
čenje ulic, lijakov in dimnikov. Posebej se
plačajo izjemoma, ako obstoja drugačen do-
govor z lastnikom. Taksa za čiščenje kloze-
tov spada v breme lastnika. Ako je stanova-
nje deloma neuporabljivo ter ga najemnik
ne more v celoti izkoristiti, in hišni lastnik
noče izvršiti najnujnejših popravil, se višina
najemnine zmanjša v sorazmerju z neupo-
rabiljivostjo stanovanja, v kolikor ni v tem
pogledu drugače dogovorjeno. Ako lastnik
sploh noče sprejeti najemnine, iz katerega-
koli razloga, se deponira pri pristojni občin-
ski oblasti v roku določenem za plačanje na-
jemnine.

— Kdo ostane zaščiten po novem stano-
vanjskem zakonu. Čl. 1. S 1. majem 1929 pre-
idejo vsa stanovanja, čijih svobodno razpo-
laganje je bilo doslej omejeno, v svobodno
razpolaganje hišnega lastnika. Izvzeti so pri-
meri čl. 2. in 10. tega zakona. Čl. 2. Stanova-
nja, ki so bila doslej podvržena omejitvam
v smislu zakona o izpremembah in dopolnit-
vah v zakonih o stanovanjih od 30. aprila
1928, ostanejo tudi po 1. maju 1929. omejena
v mestih s preko 10.000 prebivalci, in sicer:
1. stanovanja 3 sob, ako v njih stanujejo
rodbine z najmanj 5 člani; 2. stanovanja 2
sob, ako v njih stanujejo rodbine z najmanj
3 člani; 3. stanovanja 1 sobe, ako v njih sta-
nujejo rodbine z najmanj 2 člani. K sobam
se ne prištevajo kuhinje, predsobe, hodniki,
jedilne shrambe, inštalirane kopalnice in
sobe za služkinje. Pod člani rodbine se raz-
umejo sorodniki po krvi, po zakonu (braku)
do drugega kolena vključno kakor tudi
adoptirana deca. Čl. 3. V smislu prejšnjega
člena tega zakona so še nadalje zaščiteni:
1. Aktivni državni uradniki, oficirji, podofi-
cirji, uslužbenci, služitelji in njihove vdove in
rodbine, izvzemši uradniki ali oficirji, ki so
zdravniki ali inženirji, kakor tudi zobozdrav-
niki, veterinarji in arhitekti, ako imajo prav-
vico do izvrševanja prakse, ravno tako tudi
tisti državni uradniki, ki izvršujejo tako
prakso ne glede na to, ali so si pravico do te
prakse pridobili; 2. upokojenici, upokojenke,
vdove upokojenec in njihove rodbine, iz-
vzemši upokojenec, ki so advokati, zdravniki,
zobozdravniki ali arhitekti, ako izvršujejo
prakso ne glede na to, ali imajo pravo do
tega.

— Naročnikom na »Sv. mašo za šolsko
mladino« v vrednost, da je omenjeno muzi-
kalno delce že v tisku in se začne okrog
Binkošti razpošiljati po vrsti kakor so došla
izdajatelj naročila. — V Središču, dne 12.
majnika 1929. — Anton Kosi.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in
lika tovarna JOS. REICH.

„Dečva“

Letošnji „Dečvin vzorec“

„Nagelj - Roženkravt - Rožmarin“

Zahtevajte ga pri vseh trgovcih!

Bombaž meter 18 Din, svila meter 35 Din.

Vzgojitelji našega naroda!

Širite med našo mladino ljubezen do našega domačega
oblačila „Nageljna, Roženkravta in Rožmarina“, cvetja
naših vrtov.

Propaganda „DEČVE“ - Jugoslovenska Matica

— Naše gorice. Izšla je peta številka
tretjega letnika »Naše gorice«, ki so glasilo
Vinarskega društva za Slovenijo v Mariboru
in vestnik vinarke in sadjarske šole v Ma-
riboru. List prinaša na prvi strani vabilo na
vinarski kongres in občni zbor vinarkega
društva za Slovenijo, ki se bo vršil 25.—27.
maja t. l. v Krškem. List ima vedno precej
bogato vsebino in ta številka pa prinaša še
naslednje članke: »Naše gorice« v tretjem
letu. — Ivan Ballon — pionir slovenskega no-
vega vinarstva. — Prva vinska razstava v
Brezicah. — Vino plača vse, a vinogradniki
propadajo. — Drevesni kolobar. — Monti-
kola. — O arzenikovih preparatih. — Tretja
vinska razstava v vinskim sejmom za Mari-
borsko oblast v Ptuj. — List je namenjen
vinogradnikom in sadjarjem. — Cena letno
30 Din in se naroča pri vinarškem društvu v
Mariboru.

Mladina mora biti bistre glave in vedre-
ga duha. Prava kava mladino slabi. Kuhajte
ji zato rajši vsak dan ŽIKO.

Najvažnejša, če tudi ne najnovejša vest
je, da se perilo namoči čez noč v raztopini
ŽENSKÉ HVALE, nato pa se izpere s
SCHICHTOVIM TERPENTINOVIM MI-
LOM. — Varujte se ponaredb!

Gospodinjsko nadaljevalno šolstvo.

— »Oprema za neveste« je ime knjižici,
ki je ravnokar izšla in ki bo gotovo dobro-
došla vsaki učiteljici. Knjižica vsebuje mo-
dele in obrise raznovrstnega perila: postelj-
nega, osebne, namiznega, kuhinjskega ter
zaves in posteljnih pogrinjal. Na petih prilo-
ženih polah je 39 krojev za raznovrstno žen-
sko perilo od najbolj priprostega, namenje-
nega delavskim slojem, do najmodernejšega,
poleg mnogobrojnih risb za vezenje osebne-
ga in posteljnega perila, prtov, zaves in po-
steljnih pogrinjal, v najrazličnejših tehnikah.
Ena polja je v naravnih barvah. — Knjižica
je okusno opremljena, bogato ilustrirana;
uredila in izdala jo je urednica prilog »Žen-
skega sveta«, kar nam jamči, da je knjižica
predvsem praktična. — »Oprema za neveste«
se naroča pri upravi »Ženskega sveta« v
Ljubljani, pošt. predal 119, ali osebno v
upravnistvu, na Bregu štev. 10, II. nadstr. ter
stane za naročnice »Ženskega sveta« in uč-
teljice 35 Din, za nenaročnice pa 40 Din. Zne-
sek je poslati z naročilom vred. — Knjiga je
posebno prikladna za gospodinjske nadalje-
valne šole in tečaje.

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg štev. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija.
Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

Prosveta.

ŠOSTANJSKA MLADINA IN MATERINŠKI SKI DAN.

Ob priliki materinskega dne v nedeljo
12. maja je združena šolska mladina v Šosta-
nju priredila v dvorani Sokolskega doma
akademijo pod naslovom »Materin dan«, ka-
tere uspeh je vse navzoče naravnost prese-
netil.

Bilo je to le krdelce otroških, srebrno-
čistih glasov, ki pa so segli občinstvu tako v
dušo, da je večini zaigral v očeh roj solz —
solz, ki se porodijo le tedaj, kadar mati vidi
svoje dete na odru in posluša:

»Mati, kar sem dolžan
plačal ti bom
danes je leto dan.«

Kdo more materi povrniti njeno ljube-
zen? Morda kdo z denarjem, morda kdo s
slavo? Ne! Le otrok s pesmijo je njeni duši
dostopen, edino pesem je zahvala, pesem je
zadoščenje.

In ko so zadoneli prvi akordi iz otroških
ust, smo se uverili, da je zamogla to storiti
tako le neizmerna ljubezen do matere in ne-
skončna hvaležnost. Materinski dan je dose-
gel svoj namen tako pri mladini, kakor pri
starih.

Šostanj je lahko ponosen na svoj mla-
dinski zbor, še bolj pa na njegovega vodjo,
našega poštvalnega učitelja Jurčeta Vre-
žeta. Ako je res, da je kdo kaj ustvaril iz nič,
potem je to storil naš Jurč. Šostanju se o
takem zboru ni še niti sanjalo, ko ga je že
Vreže priklical kakor iz tal. V znak prizna-
nja je prejel mnogo čestitk. Spored je obse-
gal 12 narodnih in umetnih pesmi, izmed ka-
terih je glede prednašanja prav pohvalno
treba omeniti »Oj Doberdob«, »Pojdem v
Rute« in »Triglav«. Zelo prikupljiva je Vre-
žetova harmonizacija na pesem »Bom šel na
planince«. Najboljši vtis pa sta na občinstvo
napravili pesmici »Mi smo lovci« in »Srečali
smo mravljo«, ki so ju predvajali učenci 4.
razreda osnovne šole pod taktirko učenca
Zdenka Vrečka in pa pesmici »Rože za Ma-
rijo« in »Lep je srebrn pas« pod vodstvom
učenke Klarice Švare. Oba mlada »dirigenta«
sta za glasbo talentirana in bi se jima morala
večkrat dati prilika, da svoj talent uveljav-
ljata.

Prav posrečeno je bila podana recitacija
»Skodelica kave« in govor, posebno pa reci-
tacija »Materi svojce«.

Zadnjo točko programa je tvorila Rado-
van Gobčeva spevoigra »Pomladne cvetke« —
melodiozna dramatična slika s petjem, ki pri-
kazuje spomladanski razvoj in njegove ozna-
njevalce. Scenarija je bila primerna, prav pri-
kupljivo pa so bile zamišljene obleke cvetic
in rajalne vaje. Predvajale so to točko učen-
ke meščanske šole.

Učiteljski pravnik.

— § Novi finančni zakon. Finančni zakon
za proračunsko l. 1929/30. se bistveno raz-
likuje od dosedanjih finančnih zakonov. Do-
čim so bili prejšnji finančni zakoni silno ob-
širni, bili so cel konglomerat najrazličnejših
zakonov in odredb, ki niso bile s proračunom
v nikaki direktni zvezi, šteje letošnji finančni
zakon, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom
1929, samo 77 členov, ki regulirajo izvr-
šitev samega proračuna. Obsega tri dele.
Prvi del so osnovne odredbe o uporabljanju
posameznih kreditov. V drugem delu so od-
redbe za poedina ministrstva, v katerih je
zapopadenih 14 ministrstev; za ministrstvo
pošte in telegrafa, ki je takrat še obstajalo,
ni nikake odredbe. Tretji del obravnava
ostale odredbe. In samo med temi je nekaj
odredb, ki se tičejo direktno drž. uslužben-
cev. Te hočemo tukaj na kratko objaviti.

Člen 60. Na vsa zvanja državnih usluž-
bencev (zvaničnikov in služiteljev), ki ne
spadajo v uradniške kategorije, se smejo po-
stavljati poedine osebe za dnevničarje po čl.
130. uradniškega zakona, izvzemši državno
policijsko stražo in policijske agente (detek-
tive), osebje pravosodne straže, zvaničnike
in služitelje poštne-telegrafske in telefonske
stroke, cestne nadzornike in zvaničnike fi-
nančne kontrole.

Člen 65. Aktivni državni uradniki ne
smejo biti, razen če jih za to izrečno delegira
pristojni minister, člani upravnega in nadzor-
stvenega odbora pri javnih napravah, bodisi
da so čisto državne ali solastne, bodisi da
jih država nadzoruje. Od tega so izvzete za-
družne uradniške ustanove kakor tudi one
ustanove, kjer je to z zakonom izrečno do-
puščeno.

Člen 73. Kolikor so ali kolikor bodo z
razsodbo državnega sveta razveljavljena na-
predovanja državnih uradnikov in uslužben-
cev, se ne terjajo od njih razlika prejemkov,
ki je bila zaradi napredovanja preveč izpla-
čana do dne izvršne razsodbe.

Člen 76. Odredbe dosedanjih finančnih
zakonov in zakonov o proračunskih dvanaj-
stinah, ki se ne nanašajo na izvrševanje
proračuna ter so veljavne do 31. marca 1929
in niso s tem zakonom izpremenjene, prene-
hajo veljati dne 1. junija 1929. V zvezi temu pa
veljajo še nadalje vse odredbe dosedanjih
fin. zakonov in zakonov o proračunskih dva-
najstinah, s katerimi so bili obstoječi zakoni
izpremenjeni, ukinjeni ali dopolnjeni, kakor
tudi vse uredbe, vsi pravilniki in drugi pred-
pisi, ki so se že izdali na podlagi pooblastil,
navedenih v omenjenih zakonih.

(Vse odredbe in tolmačenja dosedanjih
finančnih zakonov, ki govore o uradniškem
zakonu ali razvrstitvenih odredbah, ostanejo
torej še nadalje v veljavi.) (»Pošt. Glas.«)

Slovenska šolska mladina darovala 52.000 Din za Jugoslovensko Matico.

V naslednjem priobčujemo izkaz letošnje, na korist Jugoslovenske Matice po naših šolah v Sloveniji izvedene zbirke pirhov. V izkazu so navedeni zneski, ki jih je prejela Jugoslovenska Matica do 18. maja t. l. in ki znašajo skupno Din 51.995-95. K temu izkazu bomo priobčili koncem meseca maja še dodatek za zneske, ki so nam jih posamezne šole že naznanile in ki nam jih bodo dotlej nakazale.

Do 18. maja 1929 je prejela Jugoslovenska Matica sledeča nakazila:

Adlešiči 26 Din; Adrianci 25; Ajdovec 64; Ambrus 52; Sv. Ana nad Tržičem —; Sv. Ana v Slov. goricah 53; Sv. Andraž v Slov. goricah 74; Sv. Andraž p. Velenje —; Andrejci —; Sv. Anton p. Vuhred 15; Sv. Anton p. Rajhenburg 146-15; Sv. Anton v Slov. goricah 169; Apače —; Artiče 150; Babno polje 30; Bakovci 94-50; Banjaloka —; Sv. Barbara v Halozah —; Sv. Barbara v Slov. goricah 101; Begunje p. Lesce 140; Begunje p. Cerknica 60; Bela cerkev —; Bele vode —; Beltinci —; Sv. Benedikt 639; Besnica —; Bevk 35; Birčna vas 50; Dol. Bistrica 50; Bizeljsko —; Blagovica 100; Blagovna —; Blanca 126-50; Blatna Brezovica —; Bled 588; Bloke —; Bočna —; Bodonci —; Bogojna 108; Boh. Bela 68; Boh. Bistrica 193; Bojanci —; Sv. Bolfenk pri Središču 100; Sv. Bolfenk v Slov. goricah —; Borovec —; Borovnica 350; Bosljiva Loka —; Boštanj 60; Božakovo 83; Bradanovci —; Braslovče 127; Brdo —; Breg 60; Brezje p. Dobrova pri Ljubljani 30; Breznica 212-50; Brezno —; Brezovci —; Brezovica 105; Brežice, deška osnovna —; Brežice, deškiška osnovna —; Brežice, meščanska šola —; Brusnica —; Buče 105-25; Bučka 30; Budinci —; Bukovica 65; Bukovščica 80; Bušča vas 83-50; Cankova 34; Celje, mesto —; deška osnovna 238-40; Celje — mesto, deškiška osnovna 347-50; Celje — mesto, deškiška meščanska 38-50; Celje — mesto, deška meščanska 51-20; Celje — mesto, zasebna osnovna šola šolskih sester 150; Celje — okolica, deška osnovna 241-50; Cerklje pri Kranju 391-75; Cerklje ob Krki 29-50; Cerknica 103 + 13 = 116; Cezanjevci 31; Cirkovce 95; Cven —; Čadram —; Čadrece —; Čatež, p. Vel. Loka —; Čemšenik —; Čentiba —; Čepelje 22-50; Česnjica 34; Črenšovci 81-50; Črešnjevci p. Semič —; Črešnjevci p. Slov. Bistrica 140; Črmošnjice 34; Črna —; Črneča vas —; Črneče —; Črni vrh —; Črnomelj 107-40; Črnuče 109; Čatež ob Savi 102; Dolsko 110; Dolž —; Domanjševci —; Domžale 172-50; Dornova 195; Dovje 104-25; Draga —; Dragatuš 201; Dramlje —; Drašiči —; Dražvograd —; Dražgoša 129; Drenov grič 30-75; Sv. Duh p. Nova vas —; Sv. Duh v Halozah 50; Sv. Duh na Ostrem vrhu —; Sv. Duh na Stari gori 126-20; Duplje 65; Dvor 86; Davča; Zalilog 100-50; D. M. v Brezju 25; D. M. v Polju 171; D. M. v Puščavi —; Dob pri Domžalah 187-50; Dobruče 56; Dobje —; Doblje 73; Dobova pri Brežicah 209; Dobovec —; Dobrova pri Ljubljani 120; Blejska Dobrova 75-50; Dobropolje 182-50; Dobrna —; Dobrovec 72; Dobrovnik —; Dokležovje —; Dol pri Ljubljani 55; Dol pri Hrastniku 132-75; Dole pri Litiji 10; Dolenja vas 119; Dolga vas 70; Dolinska vas —; Dolnja Nemška vas 75; Sv. Danijel 42; Dolina —; Fara vas —; Fikšinci 22-50; Sv. Florijan v Doliču 47-50; Sv. Florijan p. Logatec —; Fokovci —; Fram 100; Frankolovo 82; Fara pri Kočevju 64-75; Gaberje p. Brusnica 100; Gaberje p. Dolenja Lendava —; Galicija 34; Gančani 35; Genterovci —; Genterovci —; Grlinci 54-50; Globoko 90-75; Gomilica —; Gomilsko 81; Golo —; Gora —; Sv. Gora 23; Gornje Jezersko 30; Gornje Piriče —; Gornje Sušice —; Gorica 431-85; Goriče 80; Gorje 163-50; Gor. Radgona 235; Gor. Rečica —; Gornji grad —; Gor. Lakoš —; St. Gotard 105; Gotovlje 66; Grahovo 177-50; Grčarice 20; Sv. Gregor p. Ortnek 66-50; Griblje 45; Grosuplje 50; Guštanj —; Gotenica —; Golosenskovturn —; Hajdina 160; Henina 50; Hinje 60; Hoče —; Hodoš —; Homec —; Horjul 87; Hotiza 90; Hotič —; Hrastnik, deškiška osnovna —; Hrastnik, deška osnovna 180 + 7 = 187; Hrušica —; Hum 153; Hotedrišica 93-90; Iga vas 200-20; Ihan 93 + 18 = 111; St. Ilj v Slov. goricah —; St. Ilj p. Velenje —; St. Ilj pod Turjakom 81; Iška vas 38; Izlake —; Ivanci 30; Izakovci 71; Sv. Jakob v Slov. goricah —; Sv. Jakob ob Savi 63; St. Janž, Dolenjsko —; St. Janž na Drav. polju —; St. Janž pri Dravogradu —; St. Janž v Vin. Goricah 30-50; Jarenina 371-50; Jarše 54; Javor —; Javorje p. Poljana 130; Javorje p. Črna —; Sv. Jedert nad Laškim 40; Sv. Jernej p. Loče pri Poljčanah 47-90; Jesenice, deška osnovna —; Jesenice, deškiška osnovna 206; Jevnica —; Jezersko 100; Jezero 43-50; Ježica 100; Sv. Jošt nad Kranjem —; Sv. Jošt p. Vrhnika 46; Sv. Jurij p. Rogasveči —; Sv. Jurij pri Donatu —; Sv. Jurij ob Pesnici —; Sv. Jurij v Slov. goricah 70; Sv. Jurij ob Ščavnici —; Sv. Jurij ob Taboru 85-50; Sv. Jurij ob j. ž. 90; Sv. Jurij pri Grosuplju 40; Sv. Jurij pod Kumom 50-50; Jurklošter 16-60; Sv. Jernej, Dolenjsko 117-50; Jesenice, meščanska šola 52-50; Kal, p. Dol —; Kal, p. St. Janž 37-50; Kalobje —; Kamnica —; Kamna Gorica —; Kamnik, deška osnovna 187; Kamnik, deškiška osnovna 122; Kančevci —; Kapca —; Kapela, p. Slatina Radenci 71; Kapela, p. Dobova 100; Dol. Karteljevo —; Sv. Katarina, p. Trbovlje 35; Sv. Katarina, p. Medvode 21; Kebelj —; Kobilje —; Kočevje, osnovna šola 531-50; Kočevje, deškiški Marijin dom 136-50;

Kočevje, deškiška meščanska 170; Kočevska Reka —; Kokra 50; Kolovrat —; Komenda 452-50; Konjice, deška osnovna —; Konjice, deškiška osnovna —; Kopanj 25; Koprivnica pri Rajhenburgu 56; Korinj —; Koprivnica, p. Črna —; Koprivnik, p. Kočevje —; Koprivnik, p. Boh. Bistrica 40-50; Koroška Bela 180; Kostanjevica 90-50; Kostel —; Kotlje —; Kostivnica 30; Kovor —; Kozje 35; Kramarovi 87-25; Kranj, deška osnovna 611; Kranj, deškiška osnovna 406; Kranjska gora 210; Krašnja 35; Kresnice 27; Sv. Križ, p. Dob —; Sv. Križ nad Jesenicami 31; Sv. Križ, p. Kostanjevica —; Sv. Križ, p. Litija 133; Sv. Križ pri Ljutomeru —; Sv. Križ nad Mariborom —; Sv. Križ tik Slatine —; Križe pri Tržiču 140; Križevci —; Krka —; Krog 110; Krško, mešana meščanska —; Krtina —; Krupljinik 70; Ksaverij —; Sv. Kungota na Pohorju —; Sp. Sv. Kungota 30; Zg. Sv. Kungota —; Kupšinci 66-75; Kuzdobljani —; Kuželj 22; Kropa —; Kranj, trg. grem. šola 438; Krško ob Savi 200; Lajtersperk-Krčevina 205; St. Lambert 40; Laporje 120; Laško 102-50; Laza —; Lehen 77-50; Lemberk —; Sv. Lenart, p. Selca 40; Sv. Lenart pri Vel. Nedelji 117-50; Sv. Lenart v Slov. goricah —; Sv. Lenart nad Laškim —; Dol. Lendava, mešana osnovna 40; Dol. Lendava, mešana meščanska 101-50; Gor. Lendava 138-50; Leskovec pri Krškem 130; Leše 60-90; Letuš 46; Ligoje —; Ligojna —; Limbuš ob Dravi —; Lipa —; Lipoglav 34; Lipovci —; Litija —; Livold —; Ljubecina —; Ljubno pri Celju —; Ljubno, p. Podnart —; Ljutomer, meš. meščanska —; Ljutomer, deškiška osnovna 88; Ljutomer, deška osnovna —; Loče 147-70; Dol. Logatec —; Gor. Logatec 60; Loke pri Zid. mostu —; Loke pri Žusumu —; Loke, p. St. Jur ob Taboru —; Lokavec —; Loški potok 81-50; Sv. Lovrenc na Drav. polju 132; Sv. Lovrenc nad Mariborom —; Sv. Lovrenc pod Prežimom —; Sv. Lovrenc v Slov. Goricah —; Sv. Lovrenc p. Vel. Loka —; Luče —; Lučine 32; Lesce 52; Sv. Lovrenc na Pohorju 100; Ljubljana, I. deška osnovna šola, Ledina 189-35; Ljubljana, II. deška osnovna šola, Graben 99-50; Ljubljana, III. deška osnovna šola, Vrtača 222-50; Ljubljana, IV. deška osnovna šola, Prule —; Ljubljana, I. deškiška osnovna šola, Sv. Jakob 184-50; Ljubljana, IV. deškiška osnovna šola, Sp. Šiška 274-50; Ljubljana, I. deška meščanska šola, Prule —; Ljubljana, I. deškiška meščanska šola, Sv. Jakob 200; Ljubljana, II. deškiška meščanska šola, Sp. Šiška 100; Ljubljana, VI. deška osnovna šola, Sp. Šiška 61-25; Ljubljana, II. deška meščanska šola, Sp. Šiška —; Ljubljana, zasebna deška osnovna šola, Marijanišče —; Ljubljana, licejska osnovna šola 320; Ljubljana, vnanja osnovna šola pri Uršulinkah 150; Ljubljana, notranja osnovna šola pri Uršulinkah —; Ljubljana, vnanja meščanska šola pri Uršulinkah —; Ljubljana, notr. mešč. šola pri Uršulinkah 109; Ljubljana, deškiška osnovna šola, Lichtenturn —; Ljubljana, deškiška meščanska šola, Lichtenturn —; Ljubljana, zasebno žensko učiteljske pri Uršulinkah 180; Mačkovič 20; Majšperk 53; Makole —; Mala Nedelja 37-25; Malenski vrh 100; Mali Korinj —; Marenberg —; Marija Nazarje —; Marija Reka 55; Marija Snežna na Velki 146-40; Sv. Marjeta na Dravskem polju —; Sv. Marjeta p. Rim. Toplice 38-30; Sv. Marjeta niže Ptuj 142; Sv. Marko niže Ptuja 110; Markovci —; Martin vrh 46; Sv. Martin p. Vurber —; Martjanci —; Mavčice 163; Mavren 23; Mekinje 150; Melinci 50; Mengeš 115-50; Metlika 160-25; Mežica —; Sv. Miklavž p. Laško 79; Sv. Miklavž na Drav. Polju —; Sv. Miklavž pri Ormožu 160-80; Mirna 210; Mirna peč —; Mokronog 150; Moravci 60; Moravče —; Moste pri Ljubljani 151-50; Mošnje 135-40; Moščanci —; Mozirje —; Motnik —; Motvarjevič —; Murska Sobota —; Muta —; Maribor, I. deškiška osnovna šola 57-40; Maribor, II. deškiška osnovna šola 105; Maribor, IV. deškiška osnovna šola —; Maribor, I. deška osnovna šola —; Maribor, II. deška osnovna šola —; Maribor, III. deška osnovna šola —; Maribor, IV. deška osnovna šola —; Maribor, I. deškiška meščanska šola 150-45; Maribor, II. deškiška meščanska šola 144; Mozelj —; Nomenj 23; Notranje Gorice —; Nova cerkev —; Nevilje 53-50; Novi kot —; Novo mesto, deška osnovna 234; Novo mesto, deškiška osnovna 232-50; Nova Stifla —; Naklo 82; Negova 38; Odranci 89-80; Ojstrica 20; Olimlje 30; Olševke —; Onk —; Orhoviča —; Onešje —; Orla vas —; Ormož 182-55; Osilnica —; Otok —; Ovčjak 15; Oviše 80; Sv. Ožbalt ob Dravi —; Sv. Ožbalt p. Trzin —; Preserje 157; Prevalje —; Prevorje 70; Prežganje 20-50; Sv. Primož —; Primsko vo p. Kranj 250; Primskovo p. Šmartno —; Pristava —; Prosenjakovi —; Prtoča —; Ptuj, deškiška osnovna 442; Ptuj, mešana meščanska 124; Ptujška gora —; Ptujokolica, deška osnovna 237; Ptujokolica, deškiška osnovna 330-70; Puconci —; Pernice —; Zg. Ponikva —; Pišce —; Sv. Peter niže Maribora —; Plešivec —; Prihova 30; Planina; Rovt. Žibriše 20; Planina pri Rakeku 109-50; Pameče 12; Papeži —; Sv. Pavel pri Pehoblu 215; Peče 34; Pečice 22; Pečukovci — Sv. Peter p. Moste pri Ljubljani 122-50; Sv. Peter p. Podplat —; Sv. Peter p. Novo mesto —; Sv. Peter v Sav. dolini —; Petišovci 42; Petrova vas 36; Petrovče 174-50; Pilštajn —; Pirešica —; Planica —; Planina p. Črnomelj 16; Pobrežje 200; Podblica —; Podbrežje —; Podčetrtek 90; Podgorje p. Slovenjgradec 70; Podgorje p. Sevnica —; Podgrad 61; Podlipa

81-50; Podkraj —; Veliki Podlog 114; Podlonk 82; Podova —; Podpeca —; Podstreda —; Podsenice —; PodVelko 25; Podzemelj —; Polensak 156; Polica 40; Poljane —; Poljčane —; Polje p. Podčetrtek 182 + 10 = 192; Polje pri Muljavi 48; Polhovgradec —; Polom —; Polšnik —; Polzela —; Ponikva ob j. žel. 154-60; Preddivor 101-75; Predoslje —; Preska 114-50; Preloka 40; Poljane nad Škofjo Loko 158; Ptuj, deška osnovna 103-50; Rače —; Radeče 264-50; Radence 26; Radmožanci —; Radomlje —; Radovica —; Radovljica 212; Razvanje —; Rajhenburg 90; Raka 77; Rakek 100; Rakitna 70; Rakovec —; Ravne —; Rateče 61-50; Radvanje —; Rečica ob Savinji 584; Reka p. Laško 36; Remšnik —; Repnje 117-50; Reka p. Hoče —; Resnik 25; Reteče 43; Ribče 51; Ribnica, Dolenjsko, deškiška osnovna 262; Ribnica, Dolenjsko, deška osnovna 71-40; Ribnica, Dolenjsko, mešana meščanska 193-50; Ribnica na Pohorju —; Ribno 25; Rob 52; Rog. Slatina —; Rogatec 46-20; Sv. Rok ob Sotli —; Rova 20; Rovte —; Rožni dol 20; Rudnik pri Ljubljani 20; Runeč —; Sv. Rupert v Slov. Goricah 48-50; Sv. Rupert na Dolenjskem 718-25; Sv. Rupert p. Sv. Jurij ob j. ž. —; Ruše 102; Razbor 10; Sava —; Sebeborci 54; Sela p. Kamnik —; Sela p. Ptuj 42; Sela pri Šumberku 60; Sela pri Hinjavi —; Selca nad Škofjo Loko 201; Sele-Vrhe 45; Selnica ob Dravi, I. razred 23; Semič 107-50; Sevnica 328-35; Sinji vrh —; Skaručna —; Škomarje —; Sladka gora 57; Sladki vrh 114-50; Dol. Slaveči —; Gor. Slaveči 10; Slivnica pri Celju 51-25; Slivnica pri Mariboru —; Slovenjgradec, osnovna šola 207; Slovenjgradec, deška meščanska šola 72; Slovenska Bistrica, deškiška osnovna 213; Slovenska Bistrica, deška osnovna —; Slovenska Bistrica, meščanska šola —; Smlednik 100; Smuka —; Sodražica 220; Solčava —; Sorica —; Sora —; Sostro —; Soteska 38; Sp. Log —; Sp. Slivnica 35; Središče ob Dravi —; Serdica 41; Sromlje 37; Stanjevič —; Stara cerkev —; Stara cesta 25; Stara lipa —; Stara Oselica 32-50; Stara vas —; Stari breg —; Stari log —; Stari trg pri Rakeku 170; Sp. Polskava 180; Srednja vas 187; Stari trg pri Črnomlju 60; Stična 174-50; Stopiče 76; Stopre 200; Stranice —; Stranje —; Strojna 32; Struge —; Stukovci —; Studenec p. Sevnica 43; Studenec pri Mariboru —; Studenec, Ig 153-95; Studenice —; Svečina 101; Svetinje 32; Suhor —; Svibno 172-50; Senčur 71-75; Stari kot —; Sovodnje —; Srednja Bistrica —; Struge 75; Salovci —; Ščavnica 42; Skale —; Škocijan pri Mokronogu 114-50; Škrilj —; Šmarje-Sap 446-50; Šmarje pri Jelšah —; Šmarjeta ob Pesnici 170; Šmarjeta, Dolenjsko —; Šmartno ob Dreti 16; Šmartno ob Dravi —; Šmartno v Tuhinju 28; Šmartno pri Kranju 370; Šmartno pri Litiji 238; Šmartno na Pohorju —; Šmartno pod Šmarno goro —; Šmihel nad Mozirjem —; Šmihel p. Novo mesto —; Šmihel p. Žužemberk 10-50; Šmihel p. Slovenski grad 75; Šokat —; Šoštanj —; Špitalič p. Motnik —; Štalcarji 35; Škalske Cirkovce —; Špitalič p. Konjice —; Štale —; Sv. Štefan 47; Štore —; Streklevec —; Šulinci 60; Škofja Loka, žensko učiteljske 116; Škofja Loka, zasebna deškiška meščanska šola 106; Škofja Loka, deška osnovna šola 255-50; Škofja Loka, vnanja zasebna osnovna šola 240 + 30 = 270; Škocijan pri Turjaku 54; Sinkov Turn 26; Talčji vrh —; Teharje —; Telče 22; Tepanje —; Tešanovci 23; Tezno —; Tinje —; Tišina —; Tolsti vrh 30; Sv. Tomaž p. Ormož 200; Tomišlje —; Toplice p. Zagorje —; Toplice p. Novo mesto 55-50; Topolšica —; Trata 107-50; Trava —; Trboje 63-50; Trbovlje-Vode, deška osnovna šola 123; Trbovlje-Vode, deškiška osnovna šola —; Trdkova —; Trebelno —; Trebinje 129; Trebnje 146; Tribučje 40; Trnje —; Sv. Trojica p. Dob —; Sv. Trojica p. Nova vas 162; Sv. Trojica v Slov. Goricah —; Trstenik —; Trzin 90; Tržič, deška osnovna in deškiška osnovna šola 1538-50; Tržič, Podmladek »Rdečega križa« 315-50; Tržišče 104; Tunjice 58; Turjak 21; Turje 18; Turnišče 135-50; Unec 110-50; Sv. Urban pri Ptuj —; St. Urška gora 40; Vače 158-50; Valta vas —; Velenje —; Veleosovo 101; Vel. Dolenci —; Velika Dolina 153-50; Vel. Gaber 102; Vel. Lašče 258-50; Velika Nedelja 34-80; Vel. Poljanec 24; Veliki Podlog 114; Veliki trn 55-50; Sv. Vencleslav —; Verdreg —; Veržej 83; Vič 269-25; Sv. Vid nad Cerknico 47; Sv. Vid nad Grobelnem —; Sv. Vid pri Brdu 72; St. Vid nad Ljubljano 187; Sv. Vid pri Stični 52; Sv. Vid nad Valdekom —; Videm pri Krškem 151-50; Vidonci 26; Vinica 94-50; Virštanj 30; Višnja gora 117; Vitanje —; Vodišče nad Ljubljano 81; Vojnik 200; Voklo 100; Vranja peč —; Vransko 165-50; Vrata 20; Vrčice —; Vrh pri Sv. Treh Kraljih 18-50; Vrhnik 270; Vrhpolje —; Vučja gomila —; Vuhred —; Vurber —; Vuzenica 153-25; Vučja vas 100; Sv. Vid pri Planini —; Zabučkovje 35; Zagorje p. Pilštajn 50; Zagozdac 12; Zagorje ob Savi —; Zagradec 18-50; Zalilog 40; Zalog p. Komenda 50; Zalog p. D. M. v Polju 54 + 22 = 76; Zameško 52-60; Zamostje 25; ZaplanasLog 101-50; Zasip 8; Zavodnje 45; Zavreče 200 + 25 = 225; Zdole —; Zibika 90; Zidani most 112; Zg. Mozelj —; Zg. Polskava —; Zg. Ponikva —; Zg. Šiška 160; Zg. Tuhinj 81-50; Zlato polje —; Zreče —; Žabnica 118; Zalec 120-50; Žalna 112; Žažar 25; Železniki 182; Želimlje 40-50; Ženavljje —; Žetale —; Žiče 46; Žiri 153; Žitečka vas —; Žižki 25; Žusem —; Žužemberk 123-50; Žvirče 36.

Umetniško izdelane priznanice, s katerimi bomo šolam potrdili prejem zneskov, ter objavljeno sliko iz neosvojene domačine bodo prejele šole še tekom tega meseca.

Razglednice za darovalce pirhov so bile — kolikor se jih je izrecno zahtevalo — že odposlane. Šole, ki jih pomotoma še niso prejele, odnosno one, ki jih še niso zahtevale, naj izvolijo ponoviti svoja zadevna naročila, t. j. nam naznaniti število razglednic, ki jih potrebujejo za darovalce pirhov.

Ob tej priliki se pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice ponovno in najiskreneje zahvaljuje zavednemu slovenskemu učitelstvu, da se je tudi letos tako sijajno odzvalo njegovi prošnji ter tudi letos nudilo tako izdatno pomoč njegovemu težavnemu in odgovornemu narodno-obrambnemu delovanju. Hvala!

Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice
v Ljubljani.

Ljubljana, dne 18. maja 1929.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

= LITIJSKO SREZKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 2. junija 1929 v Šmartnem pri Litiji. Po zborovanju se udeležimo koncerta učit. pevskega zbora pov. UJU, ki se slučajno ta dan vrši istotam. Razpored in pričetek zborovanja sledi v prihodnji št. »Učit. Tov.« — Predsednik.

= KAMNIŠKO UČIT. DRUŠTVO zboruje 8. junija v Kamniški Bistrici. Ob 7. uri zjutraj sestanek v Stahovici (Stranje) pri »Korelnu«, nato odhod v Bistrico. Dnevni red: 1. Nadaljevanje predavanja o potovanju po Bolgariji. Predava prof. E. Adamič. 2. Situacijsko poročilo. 3. Poročilo o seji širjega sosveta. 4. Predlogi za pokrajinsko in državno skupščino. 5. Direktive delegatom za pokrajinsko in državno skupščino. 6. Osnutek podpornega sklada. Referira tov. J. Trpin. 7. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. 8. Slučajnosti. — V slučaju stalnega dežja bo zborovanje v Kamniku.

= SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU ZA LJUBLJANSKO OKOLICO — VZHODNI DEL bo zborovalo 8. junija 1929, točno ob 9. uri v osnovni šoli v D. M. v Polju s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev v odseke. 2. Volitev delegatov. 3. Poročilo o seji širjega sosveta. 4. Določitev prihodnjega zborovanja. 5. Poročilo o šolskem zakonu. 6. Referat sreskega šolskega nadzornika tov. Iv. Štruklja: Pedagoški teden na Dunaju. (Nadaljevanje). 7. Slučajnosti. — Prijave za kosilo en teden preje — pri šolskem upravitelju tov. V. Miheliču v D. M. v Polju. Vlak vozi iz Ljubljane ob 7-31. Avto z Marijinoga trga vsako uro. Popoldne ogled papirnice v Vevčah. Pol ure prej istotam odborova seja.

= SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ bo zborovalo v četrtek, dne 6. junija 1929 ob pol 10. uri v osnovni šoli na Vranskem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Ukrepi proti zamudnikom v plačevanju članarine. 4. O pomenu, namenu in ustroju kmetstvo in gospodinjstvo našega ljevalnega šolstva referira odposlanec oblasti nega komisarja mariborske oblasti. 5. Volitev delegatov za pokrajinsko in oblastno skupščino UJU. 6. Slučajnosti in nasveti. Polnoštevne udeležbe pričakuje odbor.

Poročila:

+ LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo 24. aprila t. l. v telovadnici II. mestne deške osnovne šole z običajnim dnevnim redom in s predavanjem mestnega šolskega zdravnika g. dr. Fr. Misa.

Od 209 organiziranih članov je bilo navzočih 110, t. j. 52%.

1. Predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče, imenoma oblastnega šolskega nadzornika g. F. Lužarja in šolskega zdravnika g. dr. Fr. Misa ter preide z ozirom na poznejšo zaposlenost predavatelja takoj k drugi točki dnevnega reda, t. j. predavanje o duševni higieni. Predavatelj je v eno uro trajajočim zelo zanimivim predavanju oertal zgodovinski razvoj, pomen in negovanje duševne higiene v raznih naprednih državah, predvsem v Ameriki, kjer je ustanovljenih v to svrhu več tozadevnih zavodov, odkoder izhajajo smernice za telesno in duševno zdravje dece in naroda vobče. Predavanje je vsem navzočim zelo ugajalo in bila je splošna želja, da bi se objavilo v »Učit. Tovarišu«. G. dr. Mis je imel enako zanimivo predavanje pri večernem zborovanju dne 9. marca t. l., kjer je obravnaval temo »Šolsko skrbstvo pri nas in drugod«. Za obe predavanji mu je učiteljsko prav hvaležno.

2. Po predavanju prevzame predsedstvo podpredsednica gaj. Mira Engelmanova in poda situacijsko poročilo o delovanju našega društva in o obče stanovskih zadevah od zadnjega celodnevnega zborovanja, ki se je vršilo dne 6. decembra m. l., ker sta redni zborovanji meseca januarja in februarja vsled hude zime odpadli, pri zborovanju 9. marca pa je odpadlo situacijsko poročilo radi obširnega predavanja in je bilo sklenjeno, da se poda na zborovanje dne 23. marca. Pri tem zborovanju, kjer je bilo navzočih samo 23 članov, se je spomnil predsednik uvodoma pok. tovarišice Mire Pušcove in A. Jegličeve, naka je vsled neuklepnosti zaključil zborovanje. Po situacijskem poročilu so se prečitati važnejši dopisi in okrožnice pov. UJU.

NOTE

za petje, klavir, violino
i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo
zadostna dopisnica.
(Gg. učitelj poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni
„MATIČNA KNJIGARNA“
LJUBLJANA

3. Žalostno dejstvo, da se mnogi člani večernih zborovanj sploh ne udeležujejo, je dalo predsedniku povod, da je spregovoril nekaj prav ostrih, a potrebnih besed v predavanju »Kako povzdigniti skrajno slab obisk učiteljskih zborovanj«. Predavatelj, ki ga je sprejelo navzoče učiteljstvo z odobravanjem, je sledila daljša debata z določitvijo zborovanja meseca maja in junija.

4. Reforma šole je tokrat odpadla, pride pa na dnevni red pri prihodnjem zborovanju, ki se bo vršilo 15. maja ob 20. uri v risalnici I. mestne dekliške osnovne šole.

5. Poročilo o izvenšolskem delu ljubljanskega učiteljstva se preloži na prihodnji občni zbor.

6. Predlogi in slučajnosti:

a) Tov. Kobal poda pregledno poročilo o finančnem stanju Učit. doma v Ljubljani ter poziva navzoče članstvo, da se udeleži običnega zbora dne 8. maja t. l. vsak, kdor nima ta dan dopolne pouka. Člani zadruge so z odlokom od 26. aprila t. l. (P. br. 4028 pouka prosti.

b) Na vprašanje, kaj je storila organizacija za učiteljice, ki so poročene z učitelji ali drugimi državnimi uradniki, je pojasnil tov. Skulj, da je poverjenost najmanj petkrat stavilo tozadevni predlog ministrstvu prosvete in Savezu državnih uradnikov ter končno pripomnil, da je ta zahteva tudi v sedanjem načrtu novega šolskega zakona. Podpredsednica Mira Engelmannova dostavi, da so te zadeve vzele v roke tudi ženske organizacije.

+ ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA POL. SREZ LJUTOMER se je vršilo dne 4. maja 1929 pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 100, število članstva 98, navzočih 59 (60%).

I. Situacijsko poročilo: Tov. predsednik iskreno pozdravi navzoče, posebno pa novovstopivše članice in člane ter jih bodri k vnetemu delu v šoli, pa tudi pri društvu. Nato se v lepih besedah poslovi od tovarišice Kristine Šuler.

Po čitanju in odobritvi zadnjega zapisnika sledi kot dopolnilo poročilo tov. blagajničarke, kateri se da absolutorij in se ji tov. predsednik še posebej zahvali za njeno vzorno delovanje.

Došli dopisi so se prečitali in vzeli na znanje. Slavnostnega zborovanja slov. šolstva v mariborski oblasti se udeleži tovariš Bračko. Proslave 40letnice ptujskega učiteljskega društva pa tovariš Horvatič. Fotografirani posnetki lepih šolskih stavb so se odposlali poverjenstvu.

Sledilo je zanimivo predavanje tov. Žerjave: »Dunajska šolska reforma s posebnim ozirom na osnovno in meščansko šolo«, in poročilo tov. Grudnove »O hospitaciji v posameznih razredih dunajskih šol«. Izvajanje obeh predavateljev so sledili navzoči z največjo pozornostjo in sta žela zaslužen aplavz.

II. Samoizobrazba: Tov. Tratar poda statistiko zborovanj posameznih krožkov in poziva članstvo k nadaljnjemu delu.

Ostala predavanja vsled pčlega časa odpadejo in se preložijo na prihodnje zborovanje, ostale točke vsled odsotnosti referentov odpadejo.

III. Prihodnje zborovanje se vrši dne 8. junija 1929 v Radnicah.

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 13. aprila t. l. v Celju.

Učiteljstva v okraju 168, članstva 162, navzočih 124, t. j. 76,5%.

Tov. predsednik se uvodoma v prisrčnih besedah spominja umrlega tov. Brinarja, ki je bil vrsto let neumorno delaven član društva in njegov odbornik, vzorno plemenit tovariš, impozantna postava v šolskem in javnem življenju, neomajen idealist. Članstvo smatra za svojo častno dolžnost, da postavi svojem nepozabnemu tovarišu nagrobni spomenik v viden znak spoštovanja in hvalečnosti za veliko njegovo delo v društvu. V ta namen se je izvolil poseben odsek.

Prečitala se je zahvala Nj. Vel. kralja društvu za izraze vdanosti. Poročila o stališču osrednje vlade v vprašanju uradniškega zakona, plač, šolstva in učiteljstva so se vzela na znanje. O običnem zboru mariborske Pedagoške centrale je poročala tov. Lj. Schreinerjeva. Na odborniško mesto tov. Brinarja je bil izvoljen tov. Sivka, računskim pregledovalcem pa tov. Kvačeva in Vertačnik.

Po debati (Voglar, Hajnšek, Gerlanc, Hudala, i. dr.) so bile sprejete resolucije:

1. Na lanski pokrajinski skupščini v Celju je bil sprejet sklep, da bo delovanje poverjenstva to leto usmerjeno zlasti v izboljšanje gmojnega položaja učiteljstva in bo temu stremljenju stalno služil tudi Učit. Tovariš, kar pa precej pogrešamo. Predlagamo, naj UJU v tem vprašanju nastopa povsem samostojno in le za učiteljske interese podobno kot sodniki, profesorji in pol. upravni uradniki, ki so dosegli zase precejšnje uspehe.

2. Uradniške organizacije naj ukrepejo korake, da preneha zmanjševanje naših prejemkov za poplavlence in nabavljake za druge.

3. »Učiteljski Tovariš« naj ne ponatisuje člankov inotic iz dnevnikov, ki so nam že davno znani (Uradniško vprašanje — Gosarjev članek in replike). V takih slučajih naj bi uredništvo poskrbelo za članek, ki bi reagiral na podobna izvajanja. Denarne zbirke naj bi se navajale le v skupnem znesku brez imen. Prihranjeni prostor naj bi se uporabil za važnejše notice. Obširnejša poročila o knjigah, ki se učiteljstva ne tičejo, naj bi izostala.

4. Predlagamo pov. UJU, naj se delo v krožkih osvobodi vsakega diktiranega ozkega okvirja. Studija sociologije, ki naj bi bil glavni smoter dela v krožkih, ni mogoče utesnjevati v neko enotno formo, temveč je sociologijo in druga aktualna pedagoška vprašanja mogoče študirati samo tam, kjer se kažejo v najbolj perečih slučajih, t. j. v krajih, kjer učiteljstvo deluje. Tako bi bilo delo v krožkih bolj intenzivno in podrobnejše. Krožki naj se torej čimbolj osvobodijo izbirni snovi in obveznosti udeležbe.

Tov. Ernest Tiran je predaval »O reformi učiteljske izobrazbe v Avstriji in Nemčiji«. V obširno in temeljito zasnovanem referatu nas je seznanil z načinom in uspehi reformirane učiteljske izobrazbe zlasti v Nemčiji, nato pa je prešel k razmeram, ki vladajo v tem vprašanju pri nas. Izvajal je nujnost pravilne in splošne reforme naše izobrazbe, za njeno uresničenje je zahteval smotrene naše aktivnosti, kar vse je podkrepil z močno logiko in argumenti. Izredno učinkovito predavanje je izzvalo v članstvu globok vtis in iskreno odobravanje.

Sledil je razgovor o mnogih, največ šolsko upravnih zadevah. Izrazile so se želje, naj se tiskajo novim določbam odgovarjajoči matični listi; odpustnice naj bi imele tudi rubriko za celotne zamude; državni prazniki naj se končno javno določijo, v izjemnih slučajih naj se šolski upravitelji obveste pravočasno itd. Povdarjala se je tudi preobloženost šolskih upraviteljev s pisarniškimi deli. Sklenilo se je, naj bi se junjsko zborovanje vršilo po možnosti skupno z laškim učiteljskim društvom v Laškem.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke

brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju
M. JLGGERJEV SIN, Maribor

Gosposka ulica 15.

+ NOVOMEŠKO UČIT. DRUŠTVO

je zborovalo 8. maja 1929 v Žužemberku.

I. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 131, včlanjenih 106, navzočih 38, t. j. 35-85%.

Tov. predsednik pozdravi z zadovoljstvom navzoče, ki so se kljub veliki oddaljenosti udeležili zborovanja v tako lepem številu.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Sklepi in predlogi:

a) Učiteljstvo se pritožuje, da prihaja dan za dnem polno knjig in publikacij od različnih založništev. Prisotni sklenejo soglasno: Učiteljstvo ni plačnik za nenaročene knjige. Pov. UJU Ljubljana naj založništva tozadevno opozori.

b) Pov. UJU Ljubljana naj vpliva na prosvetno oblast, da bo pri nastavljanju novega učiteljstva upoštevala v prvi vrsti volonterje (ke) in šele potem absolvente učiteljske, ki niso volonterji. Istotako naj skuša doseči, da se jim bo vštela učna doba in nakazala plača od dneva nastavitve.

c) Učiteljstvu naj se da možnost posejanja univerze, vse do tlej pa naj se da učiteljstvu, ki študira na pedagoških šolah, polne prejemke.

II. Samoizobrazba: Tov. Jankovič je poročal, da se je žužemberški krožek sestel 20. aprila 1929 v Žužemberku. Tov. Ambrožičeva je razmotrivala o smernicah zemljepisnega pouka, tov. Mervar pa o prehrani rastline.

III. Reforma šole: Tov. Hrovatova je podala prav skrbno sestavljen referat o socialni vzgoji, za kar je žela iskreno priznanje vseh navzočih.

IV. Izvenšolsko delo: Tov. predsednik je navduševal tovariše (ice) na hvaležno izvenšolsko udejstvovanje med narodom. S smotrenim izvenšolskim delom pripomoremo mnogo k procvitu in blaginji naroda!

V. Slučajnosti. Prihodnje zborovanje se bo vršilo 8. junija 1929 v Soteski. Referirala bo tov. Kozjekova »o šolski telovadbi«, tov. Mervar pa bo razmotrival o svojih doživetjih kot vojni ujetnik v Sibiriji.

+ KAMNJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo 20. aprila 1929 v Radomljah.

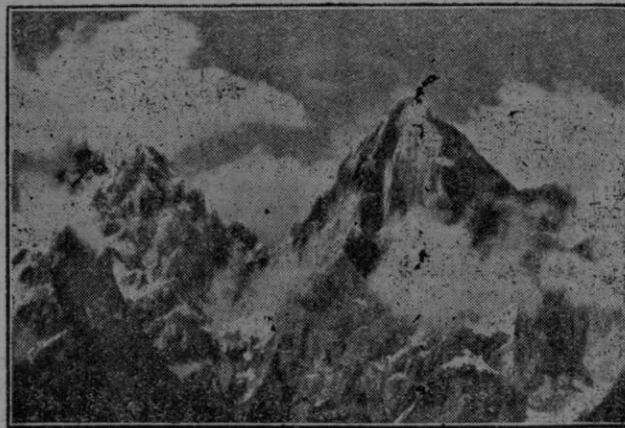
Statistika. Število učiteljstva v okraju 121, članstva 104, navzočih 57 (54-8%).

Tovariš predsednik pozdravi navzoče članstvo in predavatelja g. prof. E. Adamiča.

Samoizobrazba in reforma šole. G. prof. E. Adamič je predaval o Bolgariji, ki jo je posetil lani v počitnicah. Spikal, ki ta pri nas le površno znani bratski narod in njega domovino iz zemljepisnega, zgodovinskega in gospodarskega vidika. Pokazal nam je v krepkih potezah značaj in notranji živelj Bolgarov. — Za izborni predavanje je želel predavatelj obilo priznanja. Pri prihodnjem zborovanju v juniju bo na splošno želel članstva govoriti o svojem potovanju kot takim.

Nato je g. sreski referent A. Lukežič nadaljeval svoje predavanje o pouku materinščine v delovni šoli. Govoril je o jezikovnem izkoriščanju berilnih sestavkov potom jezikovnih in govornih vaj. Bogatenje besednega zaklada vodi učence do samostojnega pripovedovanja. Velike važnosti je izpeljava besed, tvoritev sorodnih besed. Ves slovniški pouk pa naj bo nepriljen, prost ter priložnosten. Referat je bil sprejet s splošnim zadovoljstvom. Sadovi pa se bodo pokazali ob praktični uporabi danih navodil.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik ugotavlja, da je le malo članov opravičilo svojo odsotnost pri zborovanju. Želeti bi bilo, da bi se odstotek navzočih dvignil.

Iz Špika.

- Zdravo!
- Zdravo!
- Odkod Vi prijatelj!
- Iz Špika.
- Pa koliko ste rabili?
- 5 ur.

— Saj ni mogoče! Jaz rabim 6—6½ ur, čeprav sem treniran in sem bil že trikrat gori.

— Tudi jaz sem rabil prej toliko časa, ampak odkar jemljem redno OVOMAL-TINE, rabim samo 5 ur, a počutim se kot bi plezal samo 3 ure.

OVOMALTINE

je najboljši vir telesne energije!

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah, zavitek po 18/50 Din.

Zahtevajte, sklicujoč se na ta list, brezplačne vzorce od

Dr. A. WANDER d. d. ZAGREB.

26. maja 1929 dopoldne ob 10. uri bo pri Sv. Trojici odlikovanje tov. K. Igliča. Vabijo se vsi člani k tej slovesnosti.

Na vabilo »Učit. doma« v Ljubljani se sklene, da se tudi naše društvo udeleži dne 8. maja 1929 ob 9. uri izrednega zborovanja v Ljubljani. Zborovanje bo v zvezi z običnim zborom Učit. doma.

Društveni odbor je na svoji seji sklenil pozvati potom posebnega poziva vse tovariše (ice), ki se niso včlanjeni v organizaciji jugoslovenskega učiteljstva, da pristopijo. Obeta se, da dobimo v najkrajšem času nov šolski zakon, ki je eminentne važnosti za šolstvo in naš stan. Pri sestavi zakona se bodo merodajni činitelji gotovo ozirali na želje in predloge UJU. — Zato ni moralno, da del naših tovarišev in tovarišic stoji ob strani, pač pa z veseljem sprejme vse ono, kar pribore s težkimi finančnimi in drugimi žrtvami organizirani člani za ves stan.

Nekateri navedejo kot vzrok izstopa iz naše organizacije, da se jim je zgodila krivica pri podeljevanju služb. Organizacija pa ne more posredovati, če ne ve za želje in pritožbe posameznih članov. Obracajte se torej na odbor, katerega prva dolžnost je, potezati se za upravičene želje in zahteve svojih članov.

Stanovske zadeve. Tov. Rupnikova prosi v imenu društva učiteljce za prispevke za njih dom. V debato posežejo tov. Mayer, Stenovec, Arriglerjeva in Primožič, ki so vsi proti temu, da bi si učiteljice zgradile poseben dom. Saj je še za splošni Učit. dom premalo prispevkov.

Tov. Mayer se čudi, da v našem okraju 21 šol ni vpisalo naročil za Mladinsko Matice. Apelira na vse tovariše in tovarišice, da to važno akcijo trdno podpro.

Sprejet je bil predlog, da naj prosvetni oddelek pri velikem županu v Ljubljani reši zadevo poslovanja matičnih listov, da bodo vsa šolska upraviteljstva enotno uradovala z njimi.

Sprejet je bil predlog, da naj se odstopi za zadostno povečavo šolskega vrta zemlja, ki spada pod agrarno reformo, šolam za poizkusna zemljišča. Kjer tega ni, naj se v ta namen zemlja odkupi, oziroma razlasti.

Slučajnosti. Na vprašanje tov. Smolkove, kako je s pisavo dnevnika, odgovori g. sreski referent, da je dnevnik še vedno obvezen in naj služi kot nekaka podlaga za razdelitev snovi.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ je zborovalo dne 4. maja 1929 v Kozjem.

I. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 46, članstva 31, navzočih 22, t. j. 71%.

Tovariš predsednik pozdravi vse navzoče, posebno š. tov. Korbarjevo z željo, da skoro vstopi v naše vrste. Nadalje poziva vse člane, da pridejo k zborovanju točno.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri. Došli dopisi se je prečital in obravnaval. Tov. predsednik prosi tovariše, kjer imajo lepe šolske stavbe, naj pošljejo slike istih poverjenstvu.

II. Tov. Čermelj je predaval »O petju v osnovni šoli«. Povedal nam je po domače, pa vendar tako zanimivo, kako in kaj naj učimo otroke, da bomo imeli uspehe pri pevskem pouku. Tov. predsednik se mu najtopleje zahvaljuje za dobro in praktično predavanje.

Tov. Hernaus nam je povedal »O narodnem gospodarstvu«. Tov. predsednik se mu kot najdelavnejšemu tovarišu zahvali za skrbno in natančno izdelano predavanje ter se priporoča še »za kartografijo«.

III. Tov. Hernaus nam je poročal o samoizobraževalnih krožkih. V našem okraju so 3 krožki. Krožek Pilštanj je zboroval trikrat. Obravnavalo se je: »Otrok v predšolski dobi«, »Kulturni razvoj in žena«, »Sociologija kmetijskega stanu«. Članov 9, navzočih 8, 7, 7. Krožek Buče je zboroval dvakrat s temo »Učiteljeva osebnost«. Članov 8, navzoči vsi. Krožek Podsreda je zboroval enkrat. Razpravljalo se je o »Logaritmihi«. Članov 14, navzočih 8 članov in 2 gosta.

Tov. Hernaus predlaga, da bi se vsi člani redno udeleževali krožkov in tudi vsi sodelovali, kajti le tako bodo krožki dosegli svoj namen.

IV. Tov. Potočnik poziva, da naj bodo tovariši (ice) v plačevanju članarine točni in redni, da ne bo zaostankov.

Za delegata za pokrajinsko skupščino se izvoli tov. Potočnik, za namestnika tovariš Slavec.

Tov. Hernaus predlaga sledečo resolucijo:

Dne 4. maja 1929 na učiteljskem zborovanju učiteljskega društva v Kozjem navzoči člani izjavijo, da so smatrali takrat, ko so se v vseh društvih pojavili protesti proti zlorabi § 71., da odstavev brez disciplinarnih razlogov ni bila pravilna in tov. A. Potočnik je to mnenje izrazil v resoluciji, ki je bila od društva sprejeta. Izrečno izjavljamo, da se s tem ni napravilo v društvu niti namanjših zmed.

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v sredo 15. maja t. l. ob 20. uri v risalnici I. mestne dekliške osnovne šole z običajnim dnevnim redom in predavanjem tov. Iv. Dimnika o načrtu šolskega zakona in prosvetnega programa.

Od 209 članov je bilo navzočih 81, t. j. 38-75%.

Predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče, posebno še nekatere tovariše (ice) iz okoliških šol ter se takoj uvodoma spomni društvenega predavatelja pok. dr. Fr. Čibeja s pozivom, da se članstvo po možnosti udeleži pogreba. Mesto situacijskega poročila, ki se poda pri prihodnjem zborovanju, poroča g. dr. Fr. Mis o pomenu »Samaritanskega tečaja« za učiteljstvo. Po poročilu se je vršil kratek razgovor, katerega uspeh je sledeči: a) Priglasilo se je nad 20 članov. b) Predsedstvo izda na vse šole okoliščno s pozivom na sestanek vseh udeležencev v svrhu določitve urnika in priglasitve novih rekrutantov.

Tov. Iv. Dimnik poda o načrtu šolskega zakona in prosvetnega programa zelo izčrpno, eno ur trajajoče poročilo, katerega je sprejelo učiteljstvo z odobravanjem. Po poročilu je dodal še nekaj pojasnil, nakar se mu je predsednik v imenu učiteljstva zahvalil. Vsled pozne ure je odpadla daljša debata.

Ker se nikdo več ni oglasil k besedi, niti stavil kakega predloga, je zaključil predsednik zborovanje s pozivom, da se prihodnjega zborovanja, ki se bo vršilo dne 29. maja ob isti uri in istem prostoru, članstvo udeleži polnoštevilno.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Rokopisi, ki jih prejme uredništvo šele v sredo ne morejo priti isti teden v list, če so daljši, ker so tehniške zapreke v tem oziru. Tovariši naj jemljejo to v obzir in naj ne pošiljajo dopisov šele zadnji dan, ko bi jih lahko brez težko poslali že prej. V sredo sprejema uredništvo za istotedensko številko le nujne dopise, ki iz utemeljenih vzrokov niso mogli biti dostavljeni uredništvu prej.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ŠOŠEMU praktiku, pri katerem hospitira in že sam poizkuša z učenjem. Poleg tega mora tak učitelj-hospitant, ki pa je plačan, obiskovati razne tečaje, da se še bolj usposobi za svoj poklic.

Statistika: Učiteljstva v okraju je 46 + 7 meščanske šole = 53, včlanjenega je 44 + 4 meščanske šole + 2 iz Šmartna ob Paki = 50. Navzočih: 42 + 2 volonterki, t. j. 84%. Dve volonterki bosta pristopili k društvu, ko dobita nakazane plače.

Situacijsko poročilo: Po otvoritvi zborovanja se dotakne tov. predsednik najvažnejših momentov iz delovanja poverjeništv in glavnega odbora UJU ter o splošnem stanju našega šolstva in naših stanovskih zadev. Nato se prečita zapisnik zadnjega zborovanja. Tov. Kramar konstatira, da o zadnjem zborovanju ni bilo zapisnika v »Učiteljskem Tovarišu«. Predsednik omeni, da je to kriva da tajnika, ki ni sestavil tozadevnega poročila za poverjeništv. Zelel bi, da se ta nedostatek v bodoče odpravi in da bi bili zapisniki spisani točno in podrobneje, ker tvorijo isti podlago za pregled društvenega delovanja. Zato naj bodo vnešene v zapisnik tudi vse bistvene debate in vsebina istih. Tov. Stopar graja, da pri zadnjem vabilu za zborovanje ni tajnik navedel povsod datuma in tako se je zgodilo, da so tovariši iz St. Janža prišli k zborovanju dne 11. aprila mesto danes. Takih nedostatkov bi ne smelo biti! V ostalem se zapisnik odobri.

Samoizobrazba: Tov. predsednik, ki se je udeležil pedagoške ekskurzije od 10.—17. marca, je poročal o svojih vtisih, ki jih je dobil pri raznih hospitacijah na Dunaju. Poročilo je bilo zelo izčrpno in mu je sledilo vse učiteljstvo z velikim zanimanjem. Na njegov poziv, da naj tovariši iznesejo svoja mnenja, se javijo: tov. Stopar, ki se zahvali predavatelju za res zanimivo poročilo, iz katerega je razvidno, da je opazoval s strogo kritičnim očesom dunajsko šolstvo. Dunajski šolski otroci se danes pretirano vzgajajo v samostojnosti in čakati je treba, kako se bodo uveljavili ti otroci v življenju. Življenje ne pozna kompromisov! Vsak, kdor je bil na Dunaju, bo gotovo poskušal uveljaviti na svoji šoli dunajsko metodo — nekateri mogoče z uspehom, drugi s polomom. Samo poskušanje ne bo privedlo do uspehov, treba bo poizkusnih razredov, v katerih naj nastopijo reformatorji in pokažejo uspehe.

Tov. Illejeva se navdušuje za poskušno dobo učenja, ki je uvedena na Dunaju za učiteljske abituriente. Mlad učitelj, ki pride komaj z učiteljskega, se pošlje v uk k starejšemu

praktiku, pri katerem hospitira in že sam poizkuša z učenjem. Poleg tega mora tak učitelj-hospitant, ki pa je plačan, obiskovati razne tečaje, da se še bolj usposobi za svoj poklic.

Tov. Menhart poudarja, da s tem, če pustimo otrokom preveč samostojnosti, ne moremo priti vedno do uspeha. Pripoveduje slučaj, ki se je dogodil dunajski učiteljici, ko vpraša otroke, o čem naj se ta dan učijo in so otroci vztrajali na tem, da nič.

Tov. Hribnik se zanima za računski pouk. Tov. Vrečko razjasni, kako se pouk v tem predmetu vrši. Vse seveda v tesni zvezi z drugimi predmeti in nazorno, torej isto, kar prakticira tudi pri nas večina učiteljstva. Tov. Hribnik poudarja razne socialne pravice, ki so vse v tesni zvezi v pedagoško-vzgojnem oziru z ostalim šolstvom. Razmerje, ki pa vlada med učenci in učiteljem v dunajskih šolah, mogoče ni čisto dobro, najlepše razmerje vlada na vsak način med otroci in starši in to razmerje se naj prenese v šolo!

Tov. Kramar zatrjuje, da bi tudi slovenski učitelj pričel z reformo pouka, toda reforma bi morala pričeti na vrhu. V prvi vrsti pa je potrebno, da se učiteljstvo v raznih tečajih izobrazuje in seznanja temeljito z novimi metodami, ker le na ta način bi bil uspeh vsaj deloma zasiguran.

Ker se je zborovanje v glavnem omejilo na zgoraj omenjeno predavanje tov. Vrečka in na tozadevne debate, ki so bile od strani navzočih zelo živahne, so odpadle vse druge razne običajne točke dnevnega reda.

Slučajnosti: a) Za Mladinsko Matico so pobrale vse šole članarino. Število članstva je od lanskega leta narastlo.

b) Članarina za Šolsko Matico naj se poravnava vsaj do konca šolskega leta.

c) Prihodnje zborovanje se vrši junija v Šoštanju in na predlog tov. predsednika Vrečka se povabi tov. Vranca, da slišimo njegovo mnenje o reformi šolstva.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNISKI OKRAJ. Na zborovanju sreskega učiteljskega društva so bile obravnavane resolucije k drž. prosv. programu ministrstva prosvete in je članstvo stavilo sledeče pripombe:

1. K točki 5. A. osnovne šole:

Zahtevamo popolno šletno šolsko obveznost kot je v veljavi že na bivšem Štajerskem brez kakršnihkoli olajšav v višjem tečaju.

2. K točki 6. A. osnovne šole:

Najprej naj se sestavi podrobni učni program, isti preizkusi in potem šele skliče anketa za sestavo učnih knjig.

3. K točki 5. B. učiteljske šole:

Nastavniki na vadnicah naj bodo kot doslej v prvi vrsti priznani osnovnošolski praktiki, potem oz. ne samo absolventi v. ped. šol.

4. K točki G. višje ped. šole:

Višje ped. šole v sedanji obliki odklanjamo, one naj bodo priključene učiteljskem in obvezne za vse učiteljstvo kot nadaljevanje učiteljevega izobraževanja.

—k Slovenska Šolska Matica je izdala za leto 1929, tri knjige, in sicer XXIV. zvezek »Pedagoškega zbornika« s precej bogato vsebino; »Učna snov iz živalstva in somatologije«. Za osnovne šole priredil Alfonz Vales in tretja Karel Doberšek: »Vpliv socialnih razmer na razvoj otroka na Prevaljah«. Vse tri knjige so dobili člani za članarino 30 Din.

Zamenja se na 6 razrednici pri Ljubljani 1 moško in 2 ženski stalni mesti. Ponudbe na upravo lista pod »Razmere«.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Zamenja se na 6 razrednici pri Ljubljani 1 moško in 2 ženski stalni mesti. Ponudbe na upravo lista pod »Razmere«.

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike, (vestje), žepne robce, **kravate**, ovratnike, **srajce**, šifone, glote, čipke, vezene, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

HOTEL LLOYD

Ljubljana, Sv. Petra c. 7

se priporoča p. n. šolam za obilen obisk.
Hrana prvovrstna in po ceni. / Lep vrt. / Radio.

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek * Celje
Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

priporoča sledeče knjige na odplačila v mesečnih obrokih po 50—100 dinarjev in sicer:

Cankar Iv.: Zbrani spisi, knj. I.—IX, v platno vez. Din 720. Jurčič Jos.: Spisi, ured. dr. Iv. Grafenauer, I.—X, v platno vez. Din 400. Jurčič Jos.: Zbrani spisi, I.—V, v platno vez., (Priatelj izd.) Din 336. Pregelj Iv.: Izbrani spisi, knjige I.—III, v platno vezane Din 180. Dr. Iv. Tavčar: Zbrani spisi, knj. III, IV, V, VI, v platno vez. Din 386. Trdina J.: Zbrani spisi, I.—X, v petih knjigah, v platno vez. Din 336. Tolstoj L.: Ana Karenina, I.—II, oba dela v platnu vez. Din 250. Dostojevski F. M.: Bratje Karamazovi, v platno vez. (subskrip.) Din 200.

Hotel „TRATNIK“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe

Naročite vse tiskarske dela
za društva, šole, urade itd.
v **Učiteljski tiskarni**
v Ljubljani, Franciškanska 6

Kdor oglašuje ta napreduje!

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogerija Wolfram, nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

Cefir za srajce!

Najnovejši vzorci!

A. & E. Skaberné
LJUBLJANA

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani